

2024/1238

2024.5.14.

A BIZOTTSÁG (EU) 2024/1238 AJÁNLÁSA

(2024. április 23.)

a gyermek mindenk felett álló érdekét szolgáló integrált gyermekvédelmi rendszerek kialakításáról és megerősítéséről

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 292. cikkére,

mivel:

- (1) A gyermekeknek az erőszak minden formájával szembeni védelme az Európai Unió egyik fő célkitűzése. Az Európai Unióról szóló szerződés (a továbbiakban: EUSZ) 3. cikkének (3) bekezdése előírja az Unió számára a gyermekek jogainak előmozdítását és védelmét. Ez az alapvető jog az EUSZ 2. cikke értelmében az Unió alapját képező értékek közé tartozik. Az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: a Charta) 24. cikke szerint a gyermekeknek joguk van a jólétükhöz szükséges védelemhez és gondoskodáshoz, valamint hogy a hatóságok és a magánintézmények gyermekekkel kapcsolatos tevékenységében a gyermek mindenk felett álló érdekének kell az elsődleges szempontnak lennie. Ezt a védelmet nemcsak az Unión belül kell biztosítani, hanem az EUSZ 3. cikkének (5) bekezdésével összhangban az Uniónak a világ többi részéhez fűződő kapcsolataiban is.
- (2) A gyermekvédelem ezenkívül a gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezménynek ⁽¹⁾ (a továbbiakban: ENSZ-egyezmény), az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezménynek ⁽²⁾ (EJEE), valamint más nemzetközi jogi eszközöknek ⁽³⁾ és jogilag nem kötelező erejű eszközöknek az ENSZ szintjén ⁽⁴⁾ és az Európa Tanács szintjén is kulcsfontosságú célkitűzése ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ ENSZ-egyezmény a gyermek jogairól (1989); valamint a gyermekek eladásáról, a gyermekprostitúcióról és a gyermekpornográfiáról szóló, a gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezményhez fűzött fakultatív jegyzőkönyv (2000); a gyermekek fegyveres konfliktusba történő bevonásáról szóló, a gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezményhez fűzött fakultatív jegyzőkönyv (2000); továbbá a panasztételi eljárás létrehozásáról szóló, a gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezményhez fűzött fakultatív jegyzőkönyv (2011).

⁽²⁾ Lásd még az említett egyezmény jegyzőkönyveit, amelyeket az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlata értelmez, valamint az Európa Tanács kifejezetten gyermekekre vonatkozó egyezményeit, például a gyermekek szexuális kizsákmányolás és szexuális zaklatás elleni védelméről szóló egyezményt (2007); valamint a gyermekekkel való kapcsolattartásról szóló egyezményt (2003).

⁽³⁾ Lásd különösen a fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményt (2006), valamint a következőket: a Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia eszközei, például a gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól szóló egyezmény (1980); a gyermekeknek a nemzetközi örökbefogadások terén való védelméről és az ilyen ügyekben történő együttműködésről szóló egyezmény (1993); a szülői felelősséggel és a gyermekek védelmét szolgáló intézkedésekkel kapcsolatos együttműködésről, valamint az ilyen ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, elismerésről és végrehajtásról szóló egyezmény (1996); a gyermektartás és a családi tartások egyéb formáinak nemzetközi behajtásáról szóló egyezmény (2007); a tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogra vonatkozó jegyzőkönyv (2007); valamint a Nemzetközi Munkaügyi Szervezetnek a gyermekmunka legrosszabb formáinak betiltásáról és felszámolására irányuló azonnali lépésekről szóló 182. számú egyezménye (1999).

⁽⁴⁾ Lásd különösen az ENSZ Gyermekjogi Bizottságának a gyermek jogairól szóló egyezménnyel kapcsolatos általános kommentárjait, valamint a következőket: az ENSZ Fogyatékosággal Élő Személyek Jogainak Bizottságának 4. sz. általános kommentárja az inkluzív oktatáshoz való jogról szóló 24. cikkről (2016), valamint 5. sz. általános kommentárja az önálló életvitelről és a közösségbe való bevonásról (2017); a többek között vészhelyzetekben végrehajtott intézményi kitagolásra vonatkozó iránymutatások (2022); az ENSZ-közgyűlésnek a gyermekek alternatív gondozásáról szóló iránymutatása (2010); továbbá a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrend (2015).

⁽⁵⁾ Lásd különösen a Miniszteri Bizottság által elfogadott eszközöket: a gyermekbarát igazságszolgáltatásról szóló iránymutatások (2010); a gyermekek elleni erőszakkal kapcsolatos jelentéstételi rendszerek megerősítéséről szóló ajánlás, CM/Rec(2023)8; a gyermekek és 18 év alatti fiatalok részvételéről szóló ajánlás, CM/Rec(2012)2; a kísérő nélküli és gondviselőiktől elszakított gyermekek hatékony gyámságáról szóló ajánlás a migrációval összefüggésben, CM/Rec(2019)11; az emberi jogi elvekről szóló ajánlás és az életkor meghatározásával kapcsolatos iránymutatások a migrációval összefüggésben, CM/Rec(2022)22; a gyermekek jogainak a digitális környezetben való tiszteletben tartására, védelmére és érvényesítésére vonatkozó iránymutatásokkal kapcsolatos ajánlás, CM/Rec(2018)7; a gyermekek jogairól és a gyermek- és családbarát szociális szolgáltatásokról szóló ajánlás, CM/Rec(2011)12; a gyermekbarát egészségügyi ellátásról szóló iránymutatások (2011); a bentlakásos intézményekben élő gyermekek jogairól szóló ajánlás, CM/Rec(2005)5; valamint az Európa Tanács gyermekjogi stratégiája (2022–2027).

- (3) A gyermekek jogainak tiszteletben tartása és érvényesítése központi szerepet tölt be az EU gyermekjogi stratégiájában ⁽⁶⁾ (a továbbiakban: a stratégia). A stratégiában a Bizottság kötelezettséget vállalt arra, hogy „az integrált gyermekvédelmi rendszerek fejlesztésének és megerősítésének támogatására irányuló kezdeményezést terjeszt elő”, ami a gyermekekkel szembeni erőszak valamennyi formája elleni küzdelem és a gyermekvédelem biztosításának kulcsfontosságú eszköze.
- (4) A gyermekek jogairól szóló 2021. évi állásfoglalásában ⁽⁷⁾ az Európai Parlament hangsúlyozta az integrált nemzeti és transznacionális gyermekvédelmi rendszerek kidolgozásának és megerősítésének fontosságát, amelyek megfelelő erőforrásokkal, valamint végrehajtási és nyomonkövetési rendszerekkel vannak ellátva. Az EU gyermekjogi stratégiájáról szóló, 2022. júniusi tanácsi következtetéseiben ⁽⁸⁾ a Tanács ezenkívül felszólította a tagállamokat, hogy alkalmazzanak integrált (összehangolt és multidiszciplináris) megközelítést a gyermekvédelem terén. A Régiók Bizottsága véleményében ⁽⁹⁾ azt is hangsúlyozta, hogy az integrált gyermekvédelmi rendszerekben elengedhetetlen a helyi és regionális hatóságok szerepének erősítése.
- (5) Az új uniós gyermekrésztvételi platform ⁽¹⁰⁾ keretében több mint 1 000 gyermekkel a védelmi szükségleteikről folytatott konzultáció azt mutatja, hogy a gyermekvédelem még mindig nem magától értetődő ⁽¹¹⁾. Ez az ajánlás a nyilvános konzultációra és a véleményezési felhívásra is épít. Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA) ezenkívül a Bizottság kérésére feltérképezte az uniós nemzeti gyermekvédelmi rendszereket ⁽¹²⁾ és azok működését. A legfontosabb eredményeket az ezen ajánlást kísérő, tényeken alapuló bizottsági szolgálati munkadokumentum ismerteti.
- (6) Az egyik legfontosabb megállapítás azt mutatja, hogy a nemzeti gyermekvédelmi rendszerek eltérőek. Ezeket a rendszereket az egyedi igényeknek és az elkülönített forrásoknak megfelelően alakítják ki, és a rendszereket sajátos kulturális, társadalmi és történelmi tényezők, valamint a decentralizáció különböző szintjei határozzák meg. Közös kihívást jelenthetnek például a nem megfelelő megelőzési politikák és korai azonosítási rendszerek, valamint az időben történő és átfogó (többek között pszichoszociális) támogatás hiánya, különösen az egyéb védelmi igényekkel is rendelkező gyermekek esetében, valamint a nyomon követés. Gyakran hiányoznak azok a koordinációs mechanizmusok, amelyek biztosítanák a hatékony multidiszciplináris válaszokat a minisztériumok vagy a hatáskörök különböző szintjei között. Az emberi és pénzügyi erőforrások rendelkezésre állása és összehangolása szintén kihívást jelent. Mindezek alapján egyértelmű, hogy hatékonyabb és integráltabb gyermekvédelmi rendszerekre van szükség.
- (7) A gyermekek elleni erőszakkal szembeni zéró tolerancia kultúrájának előmozdításához meg kell szüntetni a nemzetközi normák, a politikai kötelezettségvállalások és a fellépések közötti különbségeket, és mozgósítani kell a társadalom valamennyi érintett szereplőjét ⁽¹³⁾. Ennek az erőszak minden formájára ki kell terjednie, beleértve a fizikai vagy lelki erőszak, testi sértés vagy bántalmazás, elhanyagolás vagy gondatlan bánásmód, rossz bánásmód vagy kizsákmányolás minden formáját – ideértve a szexuális erőszakot is –, mind a fizikai, az online, vagy a virtuális világban (a továbbiakban: gyermekek elleni erőszak). Az ilyen erőszak magában foglalja például a kapcsolati erőszakot, az emberkereskedelmet, a szexuális erőszakot, a nemi alapú erőszakot – beleértve a női nemi szervek megcsonkítását – és a gyermekházasságot, valamint a megfélemlítés és a testi fenyegetés valamennyi formáját. Ennek fényében ennek az ajánlásnak az a célja, hogy előmozdítsa az integrált gyermekvédelmi rendszerek fejlesztését a tagállamokban, és megerősítse azok működését, valamint hogy támogassa a gyermekvédelmet mint az Unió külső tevékenységének egyik prioritását.

⁽⁶⁾ Az EU gyermekjogi stratégiája (COM(2021) 142 final).

⁽⁷⁾ Az Európai Parlament állásfoglalása (2021. március 11.) a gyermekek jogairól az EU gyermekjogi stratégiája tekintetében (2021/2523(RSP)).

⁽⁸⁾ A Tanács következtetései (2022. június 9.) az EU gyermekjogi stratégiájáról (10024/22).

⁽⁹⁾ A Régiók Bizottsága 2024. április 17–18-i plenáris ülésén elfogadott véleménye: „A helyi és regionális önkormányzatok szerepének erősítése az integrált gyermekvédelmi rendszerekben”. Lásd: A vélemény adatlapja (europa.eu). <https://cor.europa.eu/hu/our-work/Pages/OpinionTimeline.aspx?opId=CDR-219-2024>

⁽¹⁰⁾ Lásd: Uniós gyermekrésztvételi platform |Európai Unió (europa.eu).

⁽¹¹⁾ Lásd: Gyermekvédelem – rendszerintegráció (europa.eu).

⁽¹²⁾ Lásd: A gyermekvédelmi rendszerek feltérképezése az EU-ban – 2023. évi frissítés, Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (europa.eu).

⁽¹³⁾ Lásd: High Time to End Violence against Children (Ideje véget vetni a gyermekekkel szembeni erőszaknak), Az ENSZ főtitkárának a gyermekek elleni erőszakkal foglalkozó különleges képviselője.

- (8) A gyermekek véleményének és szükségleteinek hatékonyabb figyelembevétele érdekében – ami az ajánlás központi célkitűzése – a nemzeti gyermekvédelmi rendszereknek kontextusfüggőnek és gyermekközpontúnak kell lenniük, és azokat a kormányzás legmegfelelőbb szintjén kell végrehajtani. A gyermekvédelmi szolgálatokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása érdekében a tagállamoknak elő kell segíteniük a magánszereplők, a helyi, regionális és nemzeti hatóságok, valamint az uniós intézmények, szervek és ügynökségek közötti ágazatokon átívelő együttműködést és koordinációt. A gyermek mindenek felett álló érdekét kell elsődleges szempontnak tekinteni, ugyanakkor meg kell hallgatni a gyermekek véleményét is. Az integrált megközelítésnek ezenkívül össze kell kapcsolnia a megelőzést, a korai előrejelzést, a jelentéstételt, az ágazatokon átívelő támogatást és a nyomon követést.
- (9) A különböző ágazatok szereplői, akik különböző kompetenciaszinteket képviselnek, konkrét felelősséget viselnek a gyermekvédelem terén. Az egyértelműen meghatározott szerepek és a szoros koordináció alapvető fontosságú valamennyi érintett szereplő, nevezetesen a hatóságok (minden szinten, hatáskörüknek megfelelően), a magánszereplők és a civil társadalmi szervezetek között. Az érintett szakemberek és szereplők különböző ágazatokat képviselnek, például oktatás és képzés (tanárok, oktatók, támogatási szolgáltatások minden szinten, beleértve a kisgyermekkorú nevelést és gondozást), szociális ágazat (pl. szociális munkások, szolgáltatók, bentlakásos intézmények dolgozói és nevelőszülők), egészségügy (beleértve a mentális egészséget), igazságszolgáltatás és bűnüldözés (pl. ügyvédek, bírák, rendőrség, zárt vagy félig zárt létesítményekben dolgozó szakemberek), menekültügy és migráció, diplomáciai és konzuli védelem, digitalizáció, sport, szabadidő, média vagy kultúra, pénzügy, üzlet és környezetvédelem, ezenkívül érintettek lehetnek a hagyományos és vallási vezetők is. A gyermekvédelemben a családoknak és a közösségeknek, valamint maguknak a gyermekeknek is központi szerepet kell játszaniuk.
- (10) A tagállamok rendelkezésére álló eszközök széles köre – többek között uniós szinten (jogszabályok, szakpolitikák és finanszírozás) – hozzájárulhat ahhoz, hogy a gyermekvédelmi rendszerek integráltabbá és szilárdabbá váljanak. Így ez az ajánlás a gyermekek jogaival kapcsolatos releváns uniós vívmányokra, valamint az e területen hozott, nem kötelező erejű intézkedésekre épül⁽¹⁴⁾. Célja, hogy holisztikus és horizontális megközelítést alakítson ki a gyermekvédelem terén, összefogva a már meglévő jogszabályokat és intézkedéseket annak érdekében, hogy a gyermekvédelmi rendszerek integráltabb módon, a gyermekekre összpontosítva működjenek.
- (11) Az egyenlőség és a társadalmi befogadás előmozdítása az erőszak megelőzésének fontos eszköze. A megkülönböztetés okaihoz kapcsolódó jellemzőkkel rendelkező gyermekek nagyobb valószínűséggel szembesülnek zaklatással. Például a fogyatékossgal élő gyermekek esetében nagyobb a kockázata annak, hogy erőszak és bántalmazás áldozataivá válnak mind otthoni környezetükben, mind az intézményekben⁽¹⁵⁾. A 2019. évi felmérést megelőző öt év során a 15–17 éves LMBTI-gyermekek 11 %-a szenvedett el fizikai vagy szexuális támadást LMBTI mivoltuk miatt⁽¹⁶⁾. Azoknak a gyermekeknek, akik rasszizmusnak lesznek tanúi, és öncenzúrát gyakorolnak személyazonosságuk felfedése során, nagyobb valószínűséggel lesznek társadalmi-érzelmi problémái, mint azoknak, akikkel ez nem fordul elő. Ez különösen igaz a roma gyermekekre, akik mindennapi életük során gyakran szembesülnek hátrányos megkülönböztetéssel, cigányellenességgel és társadalmi-gazdasági kirekesztéssel⁽¹⁷⁾. Ezért alapvető fontosságú, hogy az integrált gyermekvédelmi rendszerek inkluzívak legyenek, és biztosítsák, hogy mindig minden gyermek egyenlő és megkülönböztetés nélküli bánásmódban részesüljön, összhangban a Bizottság egyenlőségközpontú Unióra vonatkozó öt stratégiájával⁽¹⁸⁾, az antiszemitizmus elleni küzdelemre és a zsidó élet előmozdítására vonatkozó uniós stratégiával⁽¹⁹⁾, valamint az integrációról és befogadásról szóló cselekvési tervvel⁽²⁰⁾. A gyűlölet elleni közös közlemény célja a gyűlölet valamennyi formája elleni küzdelemre irányuló uniós erőfeszítések fokozása⁽²¹⁾.

⁽¹⁴⁾ Ezen ajánlás melléklete nem kimerítő áttekintést nyújt a vonatkozó uniós jogi aktusokról, szakpolitikai dokumentumokról és finanszírozási lehetőségekről.

⁽¹⁵⁾ Amint azt a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló stratégia (2021–2030) (COM(2021) 101 final) is elismeri, valamint az FRA által végzett elemzés alapján, lásd: Violence against children with disabilities: legislation, policies and programmes in the EU (A fogyatékossgal élő gyermekek elleni erőszak: jogszabályok, szakpolitikai intézkedések és programok az EU-ban) | Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (europa.eu).

⁽¹⁶⁾ Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA), *A long way to go for LGBTI equality (Hosszú az út az LMBTI-személyek egyenlőségéig)*, 2020; FRA LGBTI Felmérésiadat-kereső.

⁽¹⁷⁾ Jelentés a nemzeti romaintegrációs stratégiák uniós keretrendszerének féldícs értékeléséből levont tanulságokról (COM(2018) 785 final).

⁽¹⁸⁾ Közlemény a 2020–2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégiáról (COM(2020) 152 final); Közlemény a romák egyenlőségének, társadalmi befogadásának és részvételének előmozdítását célzó uniós stratégiai keretrendszeréről (COM(2020) 620 final); A Tanács ajánlása a romák egyenlőségéről, társadalmi befogadásáról és részvételéről (HL C 93., 2021.3.19., 1. o.); Közlemény a 2020–2025 közötti időszakra vonatkozó, az LMBTIQ-személyek egyenlőségéről szóló stratégiáról (COM(2020) 698 final); Stratégia a fogyatékossgal élő személyek jogainak érvényre juttatásáért (COM(2021) 101 final); valamint Közlemény az EU 2020–2025 közötti időszakra vonatkozó, rasszizmus elleni cselekvési tervéről (COM(2020) 565 final).

⁽¹⁹⁾ A Bizottság közleménye – Az antiszemitizmus elleni küzdelemre és a zsidó élet előmozdítására vonatkozó európai uniós stratégia (2021–2030) (COM(2021) 615 final).

⁽²⁰⁾ A Bizottság közleménye – Cselekvési terv az integrációról és a befogadásról a 2021–2027-es időszakra (COM(2020) 758 final).

⁽²¹⁾ Közös közlemény az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – Nincs helye a gyűlöletnek: európai összefogás a gyűlölet ellen, JOIN/2023/51 final, 2023. december 6.

- (12) A mentális egészség és a pszichológiai támogatás a gyermekvédelem bármely szakaszában meghatározó elem. A mentális egészség átfogó megközelítéséről szóló bizottsági közlemény⁽²²⁾ a gyermekek mentális egészségének javítására összpontosít. A Bizottság elismeri, hogy a gyermekkor a mentális egészség szempontjából az egész élet során meghatározó szakasz. A jóllét egész iskolára kiterjedő, közösségi megközelítésében a mentális egészség és az erőszakmentes nyelvhasználat kulcsfontosságú a megfélemlítés – többek között az internetes megfélemlítés – és az erőszak megelőzése szempontjából, együttműködve a mentális egészségügyi szakemberekkel és a családokkal. Ezt különösen hangsúlyozza az alulteljesítés kockázatának kitett csoportok támogató tanulási környezetével és az iskolai jóllét támogatásával foglalkozó bizottsági szakértői csoport⁽²³⁾, amely hozzájárul az európai oktatási térség 2025-ig történő megvalósításához⁽²⁴⁾. Ez a munka támogatja az „Utak az iskolai sikerhez” kezdeményezéssel kapcsolatos, 2022. november 28-i tanácsi ajánlás⁽²⁵⁾ végrehajtását.
- (13) A gyermekek társadalmi kirekesztésének egyik fő meghatározó tényezője a kulcsfontosságú szolgáltatásokhoz való egyenlőtlen hozzáférés. Ezek a szolgáltatások elengedhetetlenek a gyermekek jóllétéhez, valamint szociális, kognitív és érzelmi készségeik fejlesztéséhez. A szociális jogok európai pillérének⁽²⁶⁾ 11. alapelve kimondja, hogy a gyermekeknek joguk van a megfizethető, jó minőségű kisgyermekkorai neveléshez és gondozáshoz, a szegénység elleni védelemhez, valamint hogy a hátrányos helyzetű gyermekeknek joguk van az esélyegyenlőséget javító külön intézkedésekhez. Ezenkívül az európai gyermekgarancia létrehozásáról szóló (EU) 2021/1004 tanácsi ajánlás⁽²⁷⁾ arra szólítja fel a tagállamokat, hogy előzzék meg a társadalmi kirekesztést és küzdjenek ellene azáltal, hogy biztosítják a rászoruló gyermekek alapvető szolgáltatásokhoz, például az oktatáshoz, az egészségügyi ellátáshoz és a lakhatáshoz való tényleges hozzáférést. Ez különösen a bizonytalan, erőszakos vagy bántalmazó családi háttérű gyermekeket érinti. A szociális jogok európai pillére, az európai gyermekgarancia és az európai gondozási stratégia⁽²⁸⁾ átfogó uniós szakpolitikai keretet nyújt a kiszolgáltatott helyzetben lévő vagy hátrányos helyzetű gyermekek alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek biztosítására. A kisgyermekkorai nevelésről és gondozásról szóló tanácsi ajánlás⁽²⁹⁾ szintén támogatja a tagállamok arra irányuló erőfeszítéseit, hogy javítsák a kisgyermekkorai neveléshez és gondozáshoz való hozzáférést és azok minőségét. A 2019–2027-es időszakra szóló uniós ifjúsági stratégia⁽³⁰⁾ arra emlékeztetett, hogy az európai fiatalok egyharmadát fenyegeti a szegénység és a társadalmi kirekesztés veszélye, ami hatással van szociális jogaik gyakorlására. Sokan továbbra is a megkülönböztetés számos formájával, előítéletekkel és gyűlölet-bűncselekményekkel szembesülnek. Ezért alapvető fontosságú az egyenlőtlenségek kezelése és az esélyegyenlőség biztosítása a legfiatalabb európai generációk számára, beleértve a leginkább marginalizált és kirekesztett fiatalokat is.
- (14) A gyermekek bántalmazása és szexuális kizsákmányolása folyamatosan változó bűncselekmény, amely egyre gyakoribb az Unióban. Ez az ajánlás tükrözi az Unió azon kötelezettségvállalásának fontosságát, hogy megvédje a gyermekeket az online és offline szexuális bántalmazással szemben. A gyermekek szexuális bántalmazása elleni hatékonyabb küzdelemre irányuló uniós stratégia⁽³¹⁾ e bűncselekményre vonatkozóan holisztikus perspektívát képvisel, kihasználva az uniós szinten rendelkezésre álló jogalkotási és nem jogalkotási eszközöket annak érdekében, hogy megelőzzék és leküzdjék ezeket a bűncselekményeket és segítséget nyújtsanak az áldozatoknak, valamint mozgósítva az összes érdekelt felet, a hatóságoktól a magánszektorig. A Bizottság e stratégia részeként elfogadta a gyermekek szexuális bántalmazásának megelőzésére és az ellene folytatott küzdelemre vonatkozó szabályok megállapításáról szóló rendeletjavaslatot⁽³²⁾, amely a gyermekcsábítás és a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok terjesztésének megakadályozására kötelezné az online szolgáltatókat. A gyermekek szexuális bántalmazásáról szóló irányelv⁽³³⁾ meghatározza a bűncselekményi tényállásokat és a szankciókat a gyermekek szexuális bántalmazása és kizsákmányolása területén, és kötelezettségeket állapít meg a

⁽²²⁾ Közlemény a mentális egészség átfogó megközelítéséről (COM(2023) 298 final).

⁽²³⁾ Lásd: A Bizottság iskolai jólléttel foglalkozó szakértői csoportja.

⁽²⁴⁾ A Bizottság közleménye az európai oktatási térség 2025-ig történő megvalósításáról (COM(2020) 625 final).

⁽²⁵⁾ A Tanács ajánlása (2022. november 28.) az „Utak az iskolai sikerhez” kezdeményezésről és a korai iskolaelhagyás csökkentését célzó szakpolitikákról szóló, 2011. június 28-i tanácsi ajánlás felváltásáról (HL C 469., 2022.12.9., 1. o.).

⁽²⁶⁾ Intézményközi nyilatkozat a szociális jogok európai pillérééről (HL C 428., 2017.12.13., 10. o.).

⁽²⁷⁾ A Tanács (EU) 2021/1004 ajánlása (2021. június 14.) az európai gyermekgarancia létrehozásáról (HL L 223., 2021.6.22., 14. o.).

⁽²⁸⁾ Közlemény – Az európai gondozási stratégiáról (COM(2022) 440 final).

⁽²⁹⁾ A Tanács ajánlása (2022. december 8.) a kisgyermekkorai nevelésről és gondozásról: a 2030-ra vonatkozó barcelonai célok (HL C 484., 2022.12.20., 1. o.).

⁽³⁰⁾ Az Európai Unió Tanácsa és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői által elfogadott állásfoglalás az ifjúságpolitika terén folytatott európai együttműködés keretéről: A 2019 és 2027 közötti időszakra szóló uniós ifjúsági stratégia (HL C 456., 2018.12.18., 1. o.).

⁽³¹⁾ A gyermekek szexuális bántalmazása elleni hatékonyabb küzdelmet célzó uniós stratégia (COM(2020) 607 final).

⁽³²⁾ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a gyermekek szexuális bántalmazásának megelőzésére és az ellene folytatott küzdelemre vonatkozó szabályok megállapításáról (COM(2022) 209 final).

⁽³³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2011/93/EU irányelve (2011. december 13.) a gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről, valamint a 2004/68/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról (gyermekek szexuális bántalmazásáról szóló irányelv) (HL L 335., 2011.12.17., 1. o.).

tagállamok számára e bűncselekmények megelőzése, valamint az áldozatoknak nyújtott segítség és támogatás tekintetében. A Bizottság a stratégia részeként ezen irányelv felülvizsgálatára irányuló javaslatot fogadott el ⁽³⁴⁾.

- (15) A gyermekeket fizikai és digitális környezetben egyaránt védeni kell az olyan kockázatokkal szemben, mint a (kiber-) bántalmazás és a zaklatás. Ezt főként az alapvető jogok digitális korban való védelmét és érvényesítését célzó digitális szerepvállalásról ⁽³⁵⁾, valamint a jóllétnek a digitális oktatásban való támogatásáról szóló tanácsi következtetések ⁽³⁶⁾ hangsúlyozzák. A gyermekbarát internetre vonatkozó európai stratégia plusz ⁽³⁷⁾ (BIK+) célja, hogy az új digitális évtizedben biztosítsa a gyermekek online védelmét, tiszteletben tartását és szerepvállalását, miközben a kiskorúak védelme kulcsfontosságú kérdés a jogalkotási és szakpolitikai keretben, például a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabályban ⁽³⁸⁾, az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelvben ⁽³⁹⁾, az általános adatvédelmi rendeletben ⁽⁴⁰⁾, valamint a web 4.0-ról és a virtuális világokról szóló uniós kezdeményezésben ⁽⁴¹⁾. A BIK+ égisze alatt a Bizottság folytatja az internetes zaklatás elleni küzdelmet, különösen a Safer Internet Központok uniós társfinanszírozású hálózatának munkája révén, amely segélyvonalakat, valamint képzést és forrásokat biztosít formális és informális oktatási keretek között.
- (16) Jogaik hatékony gyakorlásának megkönnyítése érdekében a tagállamok nemzeti igazságügyi rendszereinek figyelembe kell venniük a gyermekek – mint áldozatok, gyanúsítottak, vádlottak vagy elítéltek, tanúk vagy a bírósági eljárásokban részt vevő egyéb felek – szükségleteit. Az áldozatok jogairól szóló irányelv ⁽⁴²⁾, a büntetőeljárás során gyanúsított vagy vádlott gyermekek részére nyújtandó eljárási biztosítékokról szóló irányelv ⁽⁴³⁾, valamint az áldozatok jogairól szóló uniós stratégia (2020–2025) ⁽⁴⁴⁾ kifejezetten meghatározza vagy elő kívánja mozdítani az irányelvekben és a stratégiában felsorolt, gyermekekre vonatkozó konkrét jogokat és biztosítékokat. A gyermekkorú áldozatok támogatása és védelme érdekében célzott, integrált, többszereplős megközelítésre van szükség, az életkornak megfelelő szolgáltatásokkal. Multidiszciplináris megközelítést kell alkalmazni a gyanúsított vagy vádlott gyermekek esetében, különösen a gyermek sajátos körülményeinek, szükségleteinek és sebezhetőségének egyéni értékelése tekintetében. Ez az ajánlás a tartásról szóló rendelet ⁽⁴⁵⁾ és a Brüsszel IIb. rendelet ⁽⁴⁶⁾ fontosságát is tükrözi azáltal, hogy megerősíti az Unión belüli, határokon átnyúló igazságügyi együttműködést a gyermekekkel

⁽³⁴⁾ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács irányelve a gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok elleni küzdelemről, valamint a 2004/68/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról (átdolgozás) (COM(2024) 60 final).

⁽³⁵⁾ A Tanács következtetései a digitális autonómiának az alapvető jogok digitális korban való védelmét és érvényesítését célzó előmozdításáról, 14309/23, 2023. október 20.

⁽³⁶⁾ A Tanács következtetései a jóllétnek a digitális oktatásban való elősegítéséről, 14982/22, 2022. november 28.

⁽³⁷⁾ Közlemény – Digitális évtized a gyermekek és az ifjúság számára: a gyermekbarát internetre (BIK+) vonatkozó új európai stratégia (COM(2022) 212 final).

⁽³⁸⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2065 rendelete (2022. október 19.) a digitális szolgáltatások egységes piacáról és a 2000/31/EK irányelv módosításáról (digitális szolgáltatásokról szóló rendelet) (HL L 277., 2022.10.27., 1. o.).

⁽³⁹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1808 irányelve (2018. november 14.) a tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehangolásáról szóló 2010/13/EU irányelvnek (Audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv) a változó piaci körülményekre tekintettel való módosításáról (HL L 303., 2018.11.28., 69. o.).

⁽⁴⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.).

⁽⁴¹⁾ Közlemény a web 4.0-ról és a virtuális világokról szóló uniós kezdeményezésről: kezdeti versenylőny a következő technológiai átmenetben (COM(2023) 442 final).

⁽⁴²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2012/29/EU irányelve (2012. október 25.) a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról és a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról (HL L 315., 2012.11.14., 57. o.).

⁽⁴³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/800 irányelve (2016. május 11.) a büntetőeljárás során gyanúsított vagy vádlott gyermekek részére nyújtandó eljárási biztosítékokról (HL L 132., 2016.5.21., 1. o.).

⁽⁴⁴⁾ Az áldozatok jogairól szóló uniós stratégia (2020–2025) (COM(2020) 258 final).

⁽⁴⁵⁾ A Tanács 4/2009/EK rendelete (2008. december 18.) a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről (HL L 7., 2009.1.10., 1. o.).

⁽⁴⁶⁾ A Tanács (EU) 2019/1111 rendelete (2019. június 25.) a házassági és szülői felelősségi ügyekben a joghatóságról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint a gyermekek jogellenes külföldre viteléről (HL L 178., 2019.7.2., 1. o.).

kapcsolatos polgári ügyekben. A Brüsszel IIb. rendelet alapján kijelölt központi hatóságok lényeges szerepet játszanak a határokon átnyúló gyermekvédelmi ügyekben való segítségnyújtásban. A gyermekek ezenkívül gyakran válnak a kizsákmányolás bármely formája céljából folytatott emberkereskedelem áldozataivá⁽⁴⁷⁾. Az emberkereskedelem gyermekkorú áldozatait az emberkereskedelem elleni irányelv⁽⁴⁸⁾ különösen kiszolgáltatottnak tekinti, ezenkívül a gyermekeket az emberkereskedelem elleni uniós stratégia (2021–2025) is kiemelten kezeli. A gyermeksegélyvonalak (116 111), az eltűnt gyermekek felkutatására fenntartott forrónaljak (116 000), valamint az egyéb nemzeti (gyermek-) segélyvonalak és forródrótok fontos szerepet játszanak a gyermekvédelmi rendszerekben.

- (17) A migráns gyermekek – köztük a kísérő nélküli és nemzetközi védelmet kérő gyermekek – jogainak védelme továbbra is folyamatos erőfeszítéseket igényel az aggályok eloszlatása érdekében. Az erőszak napi fenyegetést jelent a lakóhelyüket elhagyni kényszerülő gyermekekre nézve, különösen azokra, akik kísérő nélkül utaznak vagy elszakadtak a családjuktól⁽⁴⁹⁾. A migráns és menekült gyermekek különösen kiszolgáltatott helyzetben vannak, és különleges és megfelelő védelmet igényelnek, amint azt a migráns gyermekek védelméről szóló közlemény⁽⁵⁰⁾ is hangsúlyozza. A gyermekek kiszolgáltatottságát súlyosítja, ha kísérő nélkül vagy gondviselőjüktől elszakítva érkeznek az EU-ba. Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúját követően a Bizottság teljes mértékben elkötelezte magát amellett, hogy támogatja a tagállamokat az Ukrajnából az EU területére érkező, lakóhelyüket elhagyni kényszerült gyermekek védelmében⁽⁵¹⁾. Ez magában foglalja az eltűnt gyermekek felkutatására fenntartott forrónaljak és a gyermeksegélyvonalak támogatását, valamint a gyermekek nemzeti oktatási rendszerekbe való bevonásának elősegítését, továbbá iránymutatás nyújtását a tagállamoknak a lakóhelyüket elhagyni kényszerült gyermekeknek a nemzeti gyermekvédelmi rendszerekbe való bekapcsolódásának biztosításához⁽⁵²⁾.

- (18) A migrációs és menekültügyi paktum⁽⁵³⁾, amely a Tanács végső elfogadására vár, további gyermekvédelmi biztosítékokat és kötelezettségeket vezet be, amelyeket annak alkalmazandóvá válását megelőzően kell megvalósítani. A gyermek mindenek felett álló érdeke továbbra is központi helyet foglal el az EU menekültügyi vívmányaiban, amelyekben ennek kell az elsődleges szempontnak lennie. A tagállamoknak meg kell határozniuk és be kell tartaniuk minden olyan különleges rendelkezést, amely a határátlépést követően a menedékkérő gyermekek esetében szükséges lehet, figyelembe véve az ellátás folyamatosságát és stabilitását. A paktum lerövidíti a gyermekek képviselőinek kijelölésére vonatkozó határidőket, és megerősíti a képzésükkel, képesítésükkel és felügyeletükkel kapcsolatos normákat, ugyanakkor hangsúlyozza, hogy figyelembe kell venni a gyermekek véleményét, és gyermekbarát tájékoztatást kell nyújtani. A paktum ezenkívül lerövidíti a gyermekek oktatáshoz való hozzáférése vonatkozó határidőket, és oly módon bővíti a gyermekek egészségügyi ellátáshoz való hozzáférést, hogy ugyanolyan típusú egészségügyi ellátásban részesüljenek, mint amelyet a kiskorú saját állampolgárok számára biztosítanak. Továbbá szigorúbb garanciákat tartalmaz a kiskorúak fogva tartásával kapcsolatban: főszabályként kimondja, hogy a gyermekeket nem szabad őrizetbe venni. Amint azt az integrációról és befogadásról szóló cselekvési terv⁽⁵⁴⁾ is kiemeli, a legjobb és legfenntarthatóbb átmenet biztosítása érdekében a felnőtté válás támogatása szintén olyan alapvető szempont, amelyet figyelembe kell venni a gyermekvédelmi rendszerben.

⁽⁴⁷⁾ 2022-ben az EU-ban regisztrált áldozatok 15 %-a gyermek volt. Lásd: Az emberkereskedelem áldozatai Európában, 10 %-os növekedés és az uniós polgárok aránya az áldozatok körében 59 %-ra nőtt – Európai Bizottság (europa.eu).

⁽⁴⁸⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2011/36/EU irányelve (2011. április 5.) az emberkereskedelem megelőzéséről és az ellene folytatott küzdelemről, az áldozatok védelméről, valamint a 2002/629/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról (HL L 101., 2011.4.15., 1. o.).

⁽⁴⁹⁾ Az ENSZ-főtitkár gyermekek elleni erőszakkal foglalkozó különleges képviselőjének hivatala és az Universidad Iberoamericana, Violence against children on the move – From a continuum of violence to a continuum of protection (A lakóhelyüket elhagyni kényszerülő gyermekekkel szembeni erőszak – A folyamatos erőszaktól a folyamatos védelemig), 2020.

⁽⁵⁰⁾ Közlemény – A migráns gyermekek védelme (COM(2017) 211 final).

⁽⁵¹⁾ Lásd: A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – Az Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja elől menekülő átmeneti védelmének első évéről (COM(2023) 140 final).

⁽⁵²⁾ Lásd: Az Ukrajnából menekülő gyermekek védelme – Európai Bizottság (europa.eu).

⁽⁵³⁾ Lásd: Az Európai Bizottság elnökének nyilatkozata: migrációs és menekültügyi paktum (europa.eu)

⁽⁵⁴⁾ Cselekvési terv az integrációról és a befogadásról a 2021–2027-es időszakra (COM(2020)758 final).

- (19) Az Unió bőséges finanszírozási lehetőségeket biztosít a gyermekeknek az erőszak minden formájával szembeni védelméhez való hozzájárulás érdekében. Uniós források állnak rendelkezésre a tagállamokban az integrált gyermekvédelmi rendszerek fejlesztésének és megerősítésének támogatására, valamint egyéb releváns intézkedések megvalósítására. A különböző programok közötti eligazodás megkönnyítése érdekében a Bizottság létrehozta az uniós források egységes kapuját, amely lehetővé teszi a felhasználók számára, hogy megtalálják a releváns finanszírozási lehetőségeket⁽⁵⁵⁾. Az uniós finanszírozás kedvezményezettjei a finanszírozás felhasználása során kötelesek tiszteletben tartani az uniós értékeket, elveket, alkalmazandó jogot és a szerződéses rendelkezéseket. A Bizottság intézkedéseket hajtott végre a megfelelő támogatása és az esetleges jogsértések kezelése érdekében. Ezenkívül a közös rendelkezésekről szóló rendelet⁽⁵⁶⁾ hatálya alá tartozó uniós alapok esetében a tagállamoknak teljesíteniük kell a Chartában és a fogyatékkal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményben (UNCRPD) foglalt horizontális feljogosító feltételeket. Ennek megfelelően a tagállamoknak hatékony mechanizmusokat kell bevezetniük annak biztosítására, hogy az említett uniós alapokból támogatott programok és azok végrehajtása összhangban legyen a Chartával és az UNCRPD-vel.
- (20) A Bizottság a Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek program⁽⁵⁷⁾ Daphne ága keretében célzott pénzügyi támogatást nyújt a gyermekek elleni erőszak, a lányok elleni nemi alapú erőszak és a kapcsolati erőszak megelőzéséhez és leküzdéséhez, valamint az ilyen erőszak áldozatainak védelméhez. A program egyenlőség, jogok és nemek közötti egyenlőség ága további finanszírozási lehetőségeket biztosít a gyermekek jogainak és részvételének előmozdítására, valamint a gyermekek bizonyos csoportjait sújtó megkülönböztetés elleni küzdelemre. A Jogérvényesülés program⁽⁵⁸⁾ ezenkívül finanszírozási lehetőségekkel támogatja a gyermekek védelmét, különösen a gyermekbarát igazságszolgáltatás területén.
- (21) A Technikai Támogatási Eszköz⁽⁵⁹⁾ igény szerinti, testre szabott technikai szakértelmet biztosít a tagállamokban a strukturális reformok megtervezéséhez és végrehajtásához, többek között az oktatás, a szociális szolgáltatások, a migráció és a határigazgatás, valamint az egészségügy és az igazságszolgáltatás területén, például támogatja a gyermekházak (*Barnahus*⁽⁶⁰⁾) létrehozását. Az integrált gyermekvédelmi rendszerek megvalósítása szintén a demokrácia és a jogállamiság megerősítésére irányuló 2024-es kiemelt technikai támogatási kezdeményezés⁽⁶¹⁾ része. Az európai gyermekgarancia végrehajtására vonatkozó kiemelt kezdeményezés keretében meghirdetett ágazatközi reformok kezelik a gyermekszegénységet és a társadalmi kirekesztést, ugyanakkor lehetőséget kínálnak a több országra kiterjedő technikai támogatás nyújtására.
- (22) Számos más uniós finanszírozási program foglalkozhat a gyermekvédelemmel és a gyermekek jóllétével kapcsolatos egyéb konkrét problémákkal. „Az EU az egészségért” program⁽⁶²⁾ például támogatja a gyermekek mentális egészségét, a gyermekek beoltását és a gyermekkori rákos megbetegedések megelőzését és gondozását. Az Európai Szociális Alap Plusz⁽⁶³⁾ foglalkozik a gyermekszegénységgel és a társadalmi kirekesztéssel. A Belső Biztonsági Alap⁽⁶⁴⁾ segít a gyermekkereskedelemben és a gyermekek szexuális bántalmazásának megelőzésében. A Menekültügyi,

⁽⁵⁵⁾ Lásd: Funding & tenders (Finanszírozás és pályázatok) (europa.eu).

⁽⁵⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1060 rendelete (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízümpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról (HL L 231., 2021.6.30., 159. o.).

⁽⁵⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/692 rendelete (2021. április 28.) a Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek program létrehozásáról, valamint az 1381/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet és a 390/2014/EU tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 156., 2021.5.5., 1. o.).

⁽⁵⁸⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/693 rendelete (2021. április 28.) a Jogérvényesülés program létrehozásáról, valamint az 1382/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 156., 2021.5.5., 21. o.).

⁽⁵⁹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/240 rendelete (2021. február 10.) a Technikai Támogatási Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 1. o.).

⁽⁶⁰⁾ Lásd: Barnahus.

⁽⁶¹⁾ Lásd: TTE 2024 – A demokrácia és a jogállamiság megerősítése – Európai Bizottság (europa.eu).

⁽⁶²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/522 rendelete (2021. március 24.) a 2021–2027-es időszakra szóló uniós egészségügyi cselekvési program (az „EU az egészségért program”) létrehozásáról és a 282/2014/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 107., 2021.3.26., 1. o.).

⁽⁶³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1057 rendelete (2021. június 24.) az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+) létrehozásáról és az 1296/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 231., 2021.6.30., 21. o.).

⁽⁶⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1149 rendelete (2021. július 7.) a Belső Biztonsági Alap létrehozásáról (HL L 251., 2021.7.15., 94. o.).

Migrációs és Integrációs Alap ⁽⁶⁵⁾ a menekültüggyel, az integrációval vagy a visszaküldéssel kapcsolatos, nem uniós gyermekeket célzó egyedi támogatást nyújt. Az Európai Regionális Fejlesztési Alap ⁽⁶⁶⁾ hozzáférést biztosít a nem szegregált oktatási, lakhatási, egészségügyi, szociális és gyermekgondozási szolgáltatásokhoz, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz ⁽⁶⁷⁾ pedig a gyermekek és fiatalok következő generációjára vonatkozó reformokat, beruházásokat és szakpolitikákat támogat, például az oktatás és a készségek terén. Az Unió társfinanszírozást nyújt a tagállamokban működő Safer Internet Központoknak, hogy figyelemfelkeltő tevékenységeket és erőforrásokat biztosítsanak a gyermekek online biztonságával kapcsolatban. Továbbá támogatja a gyermekeket, a gondozókat és az oktatókat a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok bejelentésére szolgáló gyermeksegélyvonalakon és forródróton keresztül nyújtott tanácsadási és jelentéstételi szolgáltatások révén. Ezenkívül a Horizont Európa ⁽⁶⁸⁾ nevű uniós kutatási és innovációs keretprogram a gyermekek védelmével kapcsolatos különböző projekteket támogat bizonyos tematikus kutatási területeken, többek között a gyermekek szexuális kizsákmányolásának, valamint a kapcsolati és szexuális erőszaknak a megelőzésével kapcsolatban.

- (23) Az Unió gyermekvédelem iránti elkötelezettsége a külső tevékenységeiben is tükröződik. 2022-ben mintegy 468 millió gyermek (a gyermekek több mint egyhatoda) élt konfliktusövezetben. 2020-ban 160 millió gyermek (világszinten a gyermekek 9,6 %-a) vált gyermekmunka áldozatává ⁽⁶⁹⁾. A világ különböző pontjain erőszak miatt minden tizedik percben meghal egy kamasz lány ⁽⁷⁰⁾. A gyermekjogok és a gyermekvédelem globális érvényesítésére irányuló uniós fellépés azon alapul, hogy az Unió miként támogatja és erősíti demokratikus alapjait az Unión belül. Az EU külső tevékenységére vonatkozó ifjúsági cselekvési terv ⁽⁷¹⁾ célja, hogy előmozdítsa a gyermekek és a fiatalok érdemi részvételét és szerepvállalását az Unió külső tevékenységében. A nemek közötti egyenlőségre vonatkozó III. uniós cselekvési terv ⁽⁷²⁾ célja a nemi alapú erőszak minden formája elleni küzdelem. A gyermekvédelem a gyermekek jogainak előmozdításáról és védelméről, valamint a gyermekekről és a fegyveres konfliktusokról szóló uniós iránymutatások ⁽⁷³⁾ egyik fő célkitűzése. Az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó uniós cselekvési terv (2020–2024) ⁽⁷⁴⁾ elsősorban arra szólítja fel a partnerországokat, hogy építsék ki és erősítsék meg a gyermekvédelmi rendszereket, és alkalmazzanak zéró toleranciát a gyermekmunkával szemben; a kényszermunkával előállított termékek uniós piacon belüli tilalmáról szóló rendeletjavaslat hozzájárul ehhez a célhoz. Ez a kötelezettségvállalás tükröződik a tisztességes munkáról szóló közleményben ⁽⁷⁵⁾ is, amely támogatni fogja a gyermekmunka elleni küzdelmet.

⁽⁶⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1147 rendelete (2021. július 7.) a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap létrehozásáról (HL L 251., 2021.7.15., 1. o.).

⁽⁶⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1058 rendelete (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a Kohéziós Alapról (HL L 231., 2021.6.30., 60. o.).

⁽⁶⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o.).

⁽⁶⁸⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/695 rendelete (2021. április 28.) a Horizont Európa kutatási és innovációs keretprogram létrehozásáról, valamint részvételi és terjesztési szabályainak megállapításáról, továbbá az 1290/2013/EU és az 1291/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 170., 2021.5.12., 1. o.).

⁽⁶⁹⁾ Nemzetközi Munkaügyi Szervezet és UNICEF, *Child labour, Global Estimates 2020, Trends and the road forward (Gyermekmunka: 2020. évi globális becslések, tendenciák és a következő lépések)*, 2021.

⁽⁷⁰⁾ UNICEF, *A Statistical Snapshot of Violence against Adolescent Girls (A serdülőkorú lányok elleni erőszak statisztikai pillanatképe)*, 2014.

⁽⁷¹⁾ Ifjúsági cselekvési terv az EU külső tevékenységeiben (2022–2027) – A fiatalok érdemi részvételének és szerepvállalásának előmozdítása a fenntartható fejlődést, az egyenlőséget és a békét célzó uniós külső tevékenységekben (JOIN(2022) 53 final).

⁽⁷²⁾ A nemek közötti egyenlőségre vonatkozó III. uniós cselekvési terv (GAP) – Az EU külső tevékenységeiben a nemek közötti egyenlőség biztosítását és a nők szerepének megerősítését célzó ambiciózus program (JOIN(2020)17 final).

⁽⁷³⁾ Az EU gyermekekre és fegyveres konfliktusokra vonatkozó iránymutatásai, frissítve 2008-ban.

⁽⁷⁴⁾ Az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó uniós cselekvési terv 2020–2024 (JOIN(2020) 5 final).

⁽⁷⁵⁾ Közlemény a globális méltányos átmenet és a fenntartható helyreállítás érdekében a világszerte biztosítandó tisztességes munkáról (COM(2022) 66 final).

- (24) Az EU területén és világszerte egyaránt meg kell védeni a gyermekeket az éghajlatváltozástól és a környezeti veszélyektől. A környezetkárosodás ⁽⁷⁶⁾, az éghajlatváltozás és a biológiai sokféleség csökkenése miatt a gyermekeket a felnőtteknél sokkal nagyobb valószínűséggel érhetik súlyos sérelem, akár visszafordíthatatlan és egész életen át tartó következményekkel, sőt halálesetek is történhetnek. Ez növeli annak kockázatát, hogy a gyermekek a lakóhelyelhagyás, az éhínség és a fokozott erőszak miatt súlyos jogsértésekkel szembesülnek, főként fegyveres konfliktusok során ⁽⁷⁷⁾. Foglalkozni kell az éghajlatváltozás és a környezetkárosodás nőkre, gyermekekre és kiszolgáltatott csoportokra gyakorolt eltérő hatásaival ⁽⁷⁸⁾. A tagállamok alkalmazkodási stratégiáira és terveire vonatkozó 2023. évi iránymutatások ⁽⁷⁹⁾ kiemelik a gyermekeket azon érdekelt felek közül, akiknél nagyobb a valószínűsége annak, hogy az éghajlatváltozás hatást gyakorol rájuk, és akiket szintén be kell vonni az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás folyamatába. Az éghajlatváltozás kezelésére irányuló fellépés során a feleknek tiszteletben kell tartaniuk, elő kell mozdítaniuk és mérlegelniük kell az emberi jogokkal – többek között a gyermekek jogaival – kapcsolatos kötelezettségeiket ⁽⁸⁰⁾. A COP28 konferencián ⁽⁸¹⁾ elfogadott, az alkalmazkodásra vonatkozó globális cél kerete arra ösztönzi a feleket, hogy biztosítsák a nemzedékek közötti méltányosságot és a társadalmi igazságosságot, figyelembe véve a kiszolgáltatott csoportokat, köztük a gyermekeket. Ehhez biztosítani kell a gyermekek aktív részvételét a jogaik védelmét érintő kritikus kérdésekkel kapcsolatos döntéshozatalban. A gyermekek és a fiatalok nézőpontja az európai éghajlati paktum ⁽⁸²⁾ tevékenységeinek, különösen az éghajlati paktum nagykövetői és partnerei hálózatának részét képezi.
- (25) Ennek az ajánlásnak a tagállamok a címzettjei. A Bizottság az uniós tagjelölt és potenciális tagjelölt országokat, valamint az Unió szomszédságpolitikájában részt vevő országokat is arra ösztönzi, hogy kövessék ezt az ajánlást,

ELFOGADTA EZT AZ AJÁNLÁST:

Tárgy

- (1) A tagállamoknak hatékony, megfelelő és arányos intézkedéseket kell hozniuk az integrált gyermekvédelmi rendszerek továbbfejlesztése és megerősítése érdekében azzal a céllal, hogy megvédjék a gyermekeket az erőszak minden formájától, azaz a fizikai vagy lelki erőszaktól, testi sértéstől vagy bántalmazástól, elhanyagolástól vagy gondatlan bánásmódtól, rossz bánásmódtól vagy kizsákmányolástól – ideértve a szexuális erőszakot is –, mind a fizikai, az online vagy a virtuális világban (a továbbiakban: gyermekek elleni erőszak).
- (2) A tagállamoknak a gyermek mindenek felett álló érdekének megfelelően integráltabb megközelítést kell alkalmazniuk. Gyermekek minősül minden 18. életévét be nem töltött személy ⁽⁸³⁾.

A gyermekeknek a védelmi rendszerek középpontjába állítása

A gyermekeknek – mint a jogok jogosultjainak – tiszteletben tartása, véleményük meghallgatása és gyermekbarát módon történő tájékoztatása, valamint a tudatosság növelése

- (3) A tagállamoknak elsődleges szempontként minden esetben a gyermek mindenek felett álló érdekét kell szem előtt tartaniuk, biztosítva, hogy a védelemhez való feltétlen jog jogosultjaiként elismerjék, tiszteletben tartásuk és védelmezzék őket.

⁽⁷⁶⁾ Az ENSZ különleges előadójának jelentése a biztonságos, tiszta, egészséges és fenntartható környezet élvezetével kapcsolatos emberi jogi kötelezettségek kérdéséről, A/HRC/37/58, 2018. 57. és 58. bek.

⁽⁷⁷⁾ Az ENSZ Gyermekjogi Bizottsága, 26. sz. általános kommentár a gyermekek jogairól és a környezetről, különös tekintettel az éghajlatváltozásra, 2023.

⁽⁷⁸⁾ Közös közlemény az éghajlatváltozás és a környezetkárosodás hatásainak kezeléséről (JOIN(2023)19 final).

⁽⁷⁹⁾ A Bizottság közleménye – Iránymutatások a tagállamok alkalmazkodási stratégiáihoz és terveikhez (HL C 264., 2023.7.27., 1. o.).

⁽⁸⁰⁾ A COP28 tárgyalásokra vonatkozó hivatalos uniós álláspont a következőbe foglalva: A Tanács következtetései az Egyesült Nemzetek Éghajlatváltozási Keretegyezménye (UNFCCC) Felelő Konferenciájának (COP28) előkészítéséről, Dubaj, 2023. október 17.

⁽⁸¹⁾ UNFCCC, Az alkalmazkodásra vonatkozó globális cél.

⁽⁸²⁾ Lásd: Európai éghajlati paktum – Európai Unió (europa.eu).

⁽⁸³⁾ Az ENSZ gyermekjogi egyezményének meghatározása szerint.

- (4) A tagállamoknak nemzeti, regionális és helyi szinten olyan mechanizmusokat kell bevezetniük, amelyek lehetővé teszik a gyermekek számára, hogy az őket érintő kérdésekben érdemi, inkluzív, közérthető és biztonságos módon, szabadon kifejtessék véleményüket. E kérdésekben a tagállamoknak gondoskodniuk kell a gyermekek aktív szerepvállalásáról azáltal, hogy életkoruknak és érettségüknek megfelelően figyelembe veszik a gyermekek véleményét, és biztosítják különösen a gyermekek bevonását a gyermekvédelmi stratégiák, szakpolitikák, programok és szolgáltatások kidolgozásába, nyomon követésébe és értékelésébe.
- (5) A tagállamoknak aktívan fel kell hívniuk a figyelmet a gyermekek jogaira és szükségleteire, a gyermekek szerepvállalására, valamint a megelőző és védelmi intézkedésekre. Ezeknek az intézkedéseknek ki kell terjedniük annak a lehetőségére, hogy az érintettek bejelentsék a nem biztonságos helyzeteket és támogatást – többek között pszichológiai támogatást – vegyenek igénybe, valamint azokról a konkrét kockázatokról szóló tájékoztatásra, amelyek a gyermekek elleni erőszak bármely formájához, többek között a gyermekek szexuális bántalmazásához kapcsolódnak. A tagállamoknak tájékoztatniuk kell a nyilvánosságot, többek között a gyermekeket, szüleiket és gondozóikat, a gyermekekkel kapcsolatba kerülő felnőtteket és az összes érintett érdekelt felet.
- (6) A tagállamoknak bátorítaniuk és ösztönözniük kell a közérthető és gyermekbarát nyelv használatát, többek között az iskolákban, az érdekelt felek közreműködése során, médiakampányokban, így a közösségi médiában is. A nyelvhasználatot a szóban forgó gyermekek életkorához, érettségéhez és szükségleteihez kell szabni.

Inkluzív gyermekvédelmi rendszerek biztosítása

- (7) A tagállamoknak megfelelő intézkedéseket kell hozniuk annak biztosítására, hogy a gyermekek minden esetben olyan megkülönböztetésmentes bánásmódban részesüljenek, amely védi a méltóságukat. Ennek a bánásmódnak meg kell felelnie az életkoruknak, érettségüknek és értelmi szintjüknek, valamint figyelembe kell vennie egyedi személyiségüket, érdeklődésüket és esetleges sajátos igényeiket. A tagállamoknak törekedniük kell annak biztosítására, hogy a gyermekek – a maguk teljes sokféleségében – azonos védelmi jogokhoz férhessenek hozzá és egyenlő védelemben részesülhessenek a tagállamok területének egészén, a városi, vidéki és távoli területeken vagy az Unió legkülső régióiban. A Charta 21. cikke értelmében tilos bármely megkülönböztetés, így különösen a nem, faj, szín, etnikai vagy társadalmi származás, genetikai tulajdonság, nyelv, vallás vagy meggyőződés, politikai vagy más vélemény, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés, fogyatékoság, kor vagy szexuális irányultság alapján történő megkülönböztetés.
- (8) A tagállamoknak célzott támogatást kell nyújtaniuk a gyermekek meghatározott csoportjainak, például a rászoruló, a sajátos hátrányokkal küzdő, valamint a megkülönböztetés kockázatának kitett vagy az erőszak konkrét kockázatával szembesülő gyermekeknek, hogy hozzáférhető, minőségi, gyermekeket figyelembe vevő szolgáltatásokat és gondozást nyújtsanak valamennyi gyermek számára. A tagállamoknak különös figyelmet kell fordítaniuk az európai gyermekgaranciában foglalt és az ehhez kapcsolódóan elfogadott nemzeti cselekvési tervekben szereplő ajánlásokra, többek között a megfelelő források elosztása révén.
- (9) A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy többek között a gyermekekkel szembeni megkülönböztetés elleni küzdelem és a gyermekek védelmének biztosítása révén hajtsák végre azokat a gyermekekkel kapcsolatos releváns intézkedéseket, amelyek a Bizottság egyenlőségközpontú Unió stratégiai, az antiszemizmus elleni küzdelemre és a zsidó élet előmozdítására vonatkozó európai uniós stratégia, valamint az integrációról és a befogadásról szóló cselekvési terv keretében elfogadott nemzeti cselekvési tervekben, fellépésekben és stratégiákban szerepelnek.

A gyermekek biztonsági igényeinek kielégítése mind a fizikai, mind a digitális környezetben

- (10) A tagállamoknak intézkedéseket kell hozniuk annak biztosítására, hogy a gyermekek biztonságban legyenek és biztonságban is érezzék magukat minden fizikai környezetben, különösen az iskolában, beleértve a kisgyermekkori nevelést és gondozást is, valamint az iskola utáni tevékenységek, a kulturális tevékenységek és a sporttevékenységek során, továbbá a nyilvános terekben.
- (11) A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy irányítsák rá a figyelmet valamennyi alapvető jog, köztük a magánélet és a személyes adatok védelmének fontosságára a digitális szférában, és terjesszék a digitális környezetben elkövetett erőszak gyermekáldozatainak a rendelkezésére álló támogatásra vonatkozó információkat. A tagállamoknak intézkedéseket kell hozniuk annak biztosítására, hogy a gyermekek biztonságban legyenek és biztonságban is érezzék magukat az online terekben, többek között olyan intézkedések révén, amelyek a digitális jártasság és a digitális technológiák biztonságos használatának javítására irányulnak a gyermekek körében, életkoruknak, érettségüknek és szükségleteiknek megfelelő, közérthető nyelvezetet használva annak érdekében, hogy a gyermekek boldoguljanak a digitális környezetben. Ezt a családoknak, gondozóknak és az iskolának szóló, korai életkorban kezdődő tájékoztatás és képzés során is tárgyalni kell, megfelelő szakértők, például a Safer Internet Központok támogatásával.
- (12) A Bizottság arra is ösztönzi a tagállamokat, hogy a gyermekek online védelmének, digitális szerepvállalásának és biztonságának előmozdítása érdekében továbbra is hangolják össze lépéseiket a Bizottsággal, különösen a gyermekbarát internetre vonatkozó európai stratégia plusz végrehajtása során, valamint a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály hatékony végrehajtásának biztosítása révén. Külön figyelmet kell fordítani a mesterséges intelligencia, a virtuális világok, a digitális tartalmaknak való túlzott kitettség, a digitális fenyegetések (például a gyűlöletbeszéd, az internetes megfélemlítés, zaklatás, a gyermekek szexuális bántalmazása, a gyermekcsábítás és az erőszakos tartalmak) vagy az agresszív marketing által előidézett, a gyermekek biztonságát és jóllétét érintő új kihívásokkal kapcsolatos figyelemfelhívó kezdeményezésekre. Ezt többek között a beépített gyermekvédelmi biztosítékok révén kell elérni.

A gyermekek sérthetlenségének és mentális egészségének védelme

- (13) Ajánlott, hogy a tagállamok hozzanak meg minden megfelelő jogalkotási, közigazgatási, szociális és oktatási intézkedést a gyermekek testi és szellemi sérthetlenségének védelme érdekében. Ezeknek az intézkedéseknek biztosítaniuk kell az alábbiakat:
- a gyermek teljes testi és szellemi sérthetlenségének, fejlődésének és jóllétének megőrzése mind fizikai, mind digitális környezetben, kellően figyelembe véve a gyermek sebezhetőségét, esetleges sajátos igényeit és a megkülönböztetés kockázatát;
 - a gyermekek védelme az üzleti érdekekből való jogtalan befolyásolástól, például a (digitális) szerencsétlétéktől, az agresszív marketingtől, az alkoholtól, a dohánytól és az egészségtelen élelmiszer-fogyasztástól, egyúttal védelmezni kell a gyermekeket a függőségek kockázatával szemben és meg kell előzni ezeket a kockázatokat.
- (14) A tagállamoknak mentális egészséggel kapcsolatos nemzeti stratégiákban kiemelt célcsoportként kell meghatározniuk a gyermekeket, átfogó támogatást nyújtva – beleértve a mentális betegségek megelőzését és a pszichológiai támogatást is – egy olyan környezet megteremtése érdekében, amelyben a gyermekek biztonságban érzik magukat, és ahol meghallgatják aggodalmaikat.
- (15) A tagállamoknak fel kell hívniuk a figyelmet az egészséggel, így a mentális egészséggel kapcsolatos kérdésekre és a gyermekkori védőoltásokra. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy segítsék elő a gyermekeket célzó, hozzáférhető egészségfejlesztési és betegségmegelőzési programok bevezetését, és biztosítsanak időben megfelelő orvosi ellátást, pszichoszociális támogatást és oktatási segítséget a rákos megbetegedésben szenvedő gyermekek számára. Garantálniuk kell továbbá, hogy a gyermekek ténylegesen hozzájussanak az egészséges táplálkozáshoz és a rendszeres testmozgáshoz. Ezeknek a programoknak ki kell terjedniük a szenvedélybeteg gyermekekre is.
- (16) A tagállamoknak megfelelő emberi és pénzügyi erőforrásokat kell elkülöníteniük a megfelelő egészségügyi támogatás biztosítására, beleértve a pszichológiai támogatáshoz való korai hozzáférést is. E célból a tagállamoknak a lehető legjobban ki kell használniuk a rendelkezésre álló uniós forrásokat.

- (17) Ajánlott, hogy a tagállamok átfogó bántalmazásellenes tervek kidolgozása révén hozzanak meg minden megfelelő jogalkotási, közigazgatási, szociális és oktatási intézkedést a bántalmazás megelőzése és a gyermekek bántalmazással – többek között az internetes megfélemlítéssel – szembeni védelme érdekében. Ezeknek az intézkedéseknek – kellően figyelembe véve a gyermekek életkorát és sérülékenységét – az erőszak, az előítéletek és a megkülönböztetés elleni küzdelemre, valamint az empátia felkeltésére és a pozitív és biztonságos védelmező környezet kialakítására kell irányulniuk az iskolákon belül és azok környékén, a szabadidős és a digitális tevékenységek során. A tanároknak és oktatóknak, az oktatási hatóságoknak, az egészségügyi (többek között mentális egészségügyi) szakembereknek, a diákoknak és a családoknak részt kell venniük ezen intézkedések kidolgozásában. Az intézkedéseknek biztosítaniuk kell a megelőzést és a korai azonosítást, valamint a bántalmazás kezelésére és leküzdésére vonatkozó egyértelmű iránymutatásokat, képzést és gyakorlati eszközöket kell nyújtaniuk az áldozatok, a közelálló személyek, például a tanárok, az iskolai személyzet, az edzők, a diákok, a szülők, valamint az elkövetők számára. Ezeknek az intézkedéseknek magukban kell foglalniuk az arra vonatkozó tájékoztatást is, hogy bántalmazás esetén hogyan lehet bejelentést tenni és beavatkozni, valamint segítséget és támogatást kérni, és miként változtathatók meg a bántalmazó és toxikus magatartásformák.

Az integrált gyermekvédelmi rendszerek általános kerete

Következetes jogi és szakpolitikai keret létrehozása és hatékony végrehajtása

- (18) A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy az átfogó nemzeti jogi és szakpolitikai keretre építve fejlesszék tovább és erősítsék meg az integrált gyermekvédelmi rendszereket, különösen az alábbiak révén:
- a gyermekekkel szembeni erőszak elleni küzdelemre és védelmük biztosítására irányuló nemzeti tervek kidolgozása;
 - a gyermekek jogainak maradéktalan tiszteletben tartására, védelmére és betartására vonatkozó kötelezettségek megállapítása az érintett ágazatok valamennyi érintett szereplője számára, többek között megelőzési, bejelentési és védelmi intézkedések végrehajtása, valamint a gyermekek igényeinek megfelelő hatékony támogatás megvalósítása során. Ilyen ágazatok például az egészségügy, az oktatás és képzés, a szociális védelem, az igazságszolgáltatás, a bűnüldözés, a migráció és a menekültügy, a digitális ágazat, a sport, a szabadidős tevékenységek, a kultúra, a média, a pénzügyek, az üzleti élet és a környezetvédelem;
 - annak minden szinten történő biztosítása, hogy hatékonyan alkalmazzák és hajtsák végre a gyermekvédelemre vonatkozó nemzeti és uniós jogszabályokat;
 - az új jogalkotási és egyéb szakpolitikai javaslatok értékelése a gyermekvédelemre gyakorolt rövid és hosszú távú hatásuk tekintetében.

Koordinációs struktúrák és mechanizmusok kialakítása

- (19) A gyermekek igényeire reagálva a tagállamoknak megfelelő intézkedéseket kell hozniuk annak érdekében, hogy megerősítsék a koordinációt és az együttműködést valamennyi érintett minisztérium és ágazat között, valamint a helyi, regionális és nemzeti szintű hatáskörök eltérő szintjein, és határokon átnyúló helyzetekben. Az említett együttműködésnek és koordinációnak ki kell terjednie a gyermekekkel szembeni erőszak megelőzésére, a gyermekek védelmének szavatolására és a nemzeti gyermekvédelmi rendszerek integráltabbá tételére.
- (20) A tagállamoknak elő kell mozdítaniuk a gyermekvédelem interdiszciplináris megközelítését, bevonva a gyermekvédelem összes szereplőjét, így a magánszereplőket, a hatóságokat, a civil társadalmat, a családot, a gondozókat és magukat a gyermekeket, egyúttal támogatniuk kell az elsődleges gondozó szerepét betöltő családokat.
- (21) A tagállamoknak különösen a közszolgálatok és a gyermekvédelemmel foglalkozó szakemberek közötti szerep- és feladatmegosztást kell egyértelművé tenniük, biztosítva ugyanakkor a multidiszciplináris koordinációt és együttműködést. A tagállamoknak elő kell mozdítaniuk a magánszektor és a civil társadalmi szervezetek megfelelően szabályozott és ellenőrzött részvételét, különösen a gyermekeknek gondozást és szolgáltatásokat nyújtó létesítmények, intézmények és szakemberek tanúsítása, akkreditációja, nyilvántartásba vétele és rendszeres ellenőrzése révén.
- (22) A Bizottság arra is ösztönzi a tagállamokat, hogy a meglévő nemzeti és regionális struktúrák és mechanizmusok kellő figyelembevételével hozzanak létre vagy jelöljenek ki ilyen együttműködési és koordinációs feladatokat ellátó szervezetet.

A regionális és helyi szereplőkkel való koordináció előmozdítása

- (23) Tekintettel arra, hogy a regionális és helyi hatóságok fontos szerepet játszanak a gyermekek erőszakkal szembeni védelmében, az ebben az ajánlásban a tagállamoknak címzett valamennyi ajánlást úgy kell értelmezni, hogy azok címzettjei közé tartoznak a regionális és helyi hatóságok is, amennyiben a kérdés az utóbbiak felelősségi körébe tartozik.
- (24) Biztosítani kell a nemzeti, regionális és helyi hatóságok közötti hatékony koordinációt, többek között a tapasztalatok és a bevált gyakorlatok cseréje révén.
- (25) A nemzeti és regionális hatóságoknak adott esetben megfelelő támogatást kell nyújtaniuk a helyi gyermekvédelmi programokhoz és a gyermek környezetében és közösségében végzett helyi beavatkozásokhoz, bevonva azokba az összes érintett helyi ágazatot, érdekelt felet és magukat a gyermekeket. A támogatásnak különösen a finanszírozásra, a képzésre, a megfelelő és hozzáférhető helyiségek biztosítására, a gyermekjóléti gondoskodásra és protokollokra, a tudatosság növelésére, valamint az integrált támogatásra és nyomon követésre kell irányulnia.

Az emberi és pénzügyi erőforrások megerősítése

- (26) A tagállamoknak külön pénzeszközöket kell fordítaniuk annak biztosítására, hogy a gyermekvédelmi szolgálatok számára elkülönített emberi és pénzügyi erőforrások megfelelőek legyenek a hatékony nemzeti, regionális és helyi szintű, valamint ágazatokon átívelő integrált gyermekvédelmi rendszer kialakításához. A források ilyen allokációja során a tagállamoknak nyomon követésre szolgáló szisztematikus eszközöket kell alkalmazniuk a költségszámításhoz és a gyermekközpontú költségvetés-tervezéshez, többek között a rendelkezésre álló uniós források optimális felhasználása révén.
- (27) A tagállamoknak megfelelő forrásallokációt és feltételeket kell biztosítaniuk ahhoz, hogy – különösen munkaerőtervezés és -fejlesztés, valamint támogatásnyújtás, többek között a gyermekekkel foglalkozó szakembereknek nyújtott mentálhigiénés támogatás révén – szavatolják a munkahelyek vonzerejét.
- (28) A tagállamoknak ki kell alakítaniuk a gyermekjogok, valamint a gyermekekkel kapcsolatba kerülő valamennyi szakember és felnőtt felelősségvállalásának kultúráját. A tagállamoknak fontolóra kell venniük a gyermekvédelmi eljárásokra és biztosítékokra vonatkozó szakmai protokollok és normák szisztematikus kidolgozását abból a célból, hogy a gyermekek érdekében tevékenykedő és a velük foglalkozó szervezetek megalapozott gyermekvédelmi politikákkal és az erőszakos helyzetek bejelentésére szolgáló mechanizmusokkal rendelkezzenek.
- (29) A tagállamoknak elő kell mozdítaniuk a gyermekvédelmi szakemberekre és a gyermekekkel kapcsolatba kerülő felnőttekre vonatkozó minőségi keretrendszereket annak érdekében, hogy minden szinten kellő gondossággal vegyék alkalmazásba és ellenőrizzék a gyermekek érdekében tevékenykedő és a velük foglalkozó szakembereket.
- (30) A tagállamoknak a gyermekek jogaival és a gyermekvédelmi normákkal kapcsolatos konkrét kompetenciákra vonatkozó, egyedi multidiszciplináris és befogadáson alapuló oktatást, képzést és iránymutatást kell biztosítaniuk a gyermekvédelmi szakemberek számára. Ennek magában kell foglalnia a gyermekpszichológiára és az életkornak megfelelő nyelven történő kommunikációra, a gyermekek elleni erőszak megelőzésére, az erőszak korai jeleinek felismerésére és az arra való hatékony reagálásra irányuló oktatást, képzést és iránymutatást, amelynek során kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermekek sebezhetőségére. Képzést kell biztosítani a gyermekvédelmi koordinációs és együttműködési protokollokról is, beleértve az eljárásokat, valamint a szakemberek és a hatóságok szerepének és feladatkörének megjelölését. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy vegyék igénybe a továbbképzésre és átképzésre irányuló uniós programok keretében rendelkezésre álló finanszírozást, és folyamatosan fejlesszék a gyermekvédelmi szakemberek szakmai kompetenciáit.

Átfogóbb adatgyűjtés, a nyomonkövetési és értékelési rendszerek megerősítése

- (31) A tagállamoknak egyedi adatkezelési módszereket kell kidolgozniuk gyermekvédelmi rendszereik nyomonkövetési és értékelési kereteinek javítása céljából.

- (32) A személyes adatok védelméről szóló jogszabályok teljeskörű tiszteletben tartása mellett a tagállamoknak meg kell szervezniük a gyermekek elleni erőszakkal és a gyermekvédelemmel kapcsolatos (adminisztratív forrásokból, valamint felmérésekből és egyéb típusú minőségi és mennyiségi kutatásokból származó) lebontott hivatalos statisztikák és egyéb adatok gyűjtését. A tagállamoknak emellett külön erőfeszítéseket kell tenniük annak érdekében, hogy időszakos adatgyűjtés révén továbbfejlesszék a tendenciák elemzését annak érdekében, hogy időben összehasonlító elemzést lehessen végezni a gyermekekkel szembeni erőszakról és a gyermekvédelmi rendszerek hatékonyságáról, valamint hogy megerősíthessék az Unióban eltűnő gyermekekre vonatkozó adatgyűjtést.
- (33) A Bizottság arra is felkéri a tagállamokat, hogy nemzeti és regionális hatásköröknek megfelelően dolgozzanak ki nyomkövetési és értékelési rendszereket, többek között a gyermekek jogaira és jóllétére vonatkozó mutatókat is. Az említett nyomon követésnek és értékelésnek biztosítania kell a gyermekvédelmi rendszerek független ellenőrzését. Ezt elsősorban egy megfelelő forrásokkal rendelkező, független nemzeti gyermekjogi intézmény vagy gyermekjogi ombudsman révén lehet biztosítani.
- (34) A tagállamoknak kutatást kell végezniük a gyermekek elleni erőszakkal és az integrált gyermekvédelmi rendszerekkel kapcsolatban. Ahhoz, hogy a rendelkezésre álló adatok gyermekspecifikusak legyenek, a kutatásnak a gyermekek közvetlen részvételét is célul kell kitűznie, kialakítva a szükséges eljárási biztosítékokat és adatvédelmi intézkedéseket, valamint a megfelelő és hozzáférhető gyermekbarát tájékoztatást, módszereket és eszközöket. Ez utóbbiaknak figyelembe kell lenniük a gyermekek fejlődését, kulturális és nyelvi sokszínűségét, valamint hozzáférhetőnek kell lenniük a fogyatékossgal élő, különböző életkorú és háttérű gyermekek számára. A kutatási eredményeket gyermekközpontú szemlélettel kell elemezni, az eredmények értelmezése során előnyben részesítve a gyermekek szempontjait és tapasztalatait, és biztosítva, hogy figyelembe vegyék a gyermekek véleményét és igényeit, és azok központi szerepet kapjanak a kutatási folyamatban és a kutatási eredményekben.

A gyermekek igényeinek kielégítésére irányuló, átfogó és összehangolt szolgáltatások folytonossága

A proaktív és rendszerszintű prevenció szükségessége a gyermekekkel szembeni erőszak valamennyi formája esetében

- (35) A tagállamoknak az integrált gyermekvédelmi rendszereik részeként megfelelő prevenció és korai azonosítási, korai figyelmeztető és korai támogatási intézkedésekről kell gondoskodniuk a gyermekekkel szembeni erőszak megelőzése érdekében.
- (36) A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy mozdítsák elő a biztonságos és befogadó oktatási környezet megteremtését, beleértve a kisgyermekkorú nevelést és gondozást, valamint a képzést, egyúttal vegyék fel a küzdelmet a megkülönböztetés ellen és reagáljanak a sajátos sebezhetőségekre. A tagállamoknak többek között fel kell hívniük a gyermekek figyelmét jogaira és a támogatási szolgáltatásokra, képzést kell nyújtaniuk a szakembereknek az erőszak korai jeleiről és a protokollokról, figyelemmel kell kísérniük és támogatniuk kell a gyermekek és a tanárok mentális egészségét és jóllétét, valamint gondoskodniuk kell arról, hogy megfelelő gyermekvédelmi biztosítékok és protokollok álljanak rendelkezésre; továbbá össze kell hangolniuk az oktatás és más ágazatok erőfeszítéseit annak érdekében, hogy teljeskörű támogatást lehessen nyújtani azoknak a családoknak és gyermekeknek, akiket hátrányosan érintenek az iskolán kívüli körülmények.
- (37) Ajánlott, hogy a tagállamok tiltsák be a gyermekekkel szembeni testi fenyegetést minden környezetben, és erősítsék meg a gyermekeket és családjukat támogató integrált szolgáltatásokat. A tagállamoknak biztosítaniuk kell a családok számára a gyermekek fejlődéséhez és jóllétéhez szükséges szociális védelmet és támogatást, többek között az említett fenyegetések hatékony megelőzése és a korai beavatkozás révén. A tagállamoknak szülői és családi támogatást is kell nyújtaniuk, megteremtve a család szétválásának elkerüléséhez szükséges feltételeket a gyermek mindenek felett álló érdekében.

A gyermekek elleni erőszakos cselekmények bejelentésének és áldozatkezelési mechanizmusokhoz utalásának biztosítása

- (38) A tagállamoknak biztonságos, bizalmas, gyermekbarát és széles körben ismertett panasztételi és bejelentési mechanizmusokat kell bevezetniük, amelyek tiszteletben tartják a gyermekek jogait, különösen a magánélethez való jogot. Ezt többek között a hét minden napján 24 órában elérhető segélyvonalak, forródrót-szolgálatok és online szolgáltatások révén valósíthatják meg. Ezeknek a mechanizmusoknak könnyen hozzáférhetőnek kell lenniük, az életkornak megfelelő nyelvezetet kell használniuk, és a gyermekek sajátos igényeihez kell igazodniuk. A tagállamoknak megfelelő intézkedéseket kell hozniuk annak érdekében, hogy a gyermekek széleskörű tájékoztatást kapjanak az e bejelentési mechanizmusok igénybevételéhez való jogukról.

- (39) Ajánlott, hogy a tagállamok egyértelműen határozzák meg a gyermekekkel szembeni erőszak eseteinek bejelentésére vonatkozó szabályokat. Amennyiben az erőszak a szülői felelősség gyakorlóját is érinti, vagy ha egyéb összeférhetlenség állhat fenn a gyermek áldozat és a szülői felügyeleti jog gyakorlója között, a tagállamoknak a gyermek mindenek felett álló érdekeit kell figyelembe venniük, és biztosítaniuk kell, hogy a hozzájáruláshoz kötött cselekménynek ne legyen feltétele a szülői felelősség gyakorlójának hozzájárulása.
- (40) Kötelezni kell a szakembereket, különösen a gyermekvédelmi, oktatási, gyermekgondozási és egészségügyi ágazatban a gyermekekkel szoros kapcsolatban álló szakembereket, hogy tegyenek bejelentést az illetékes hatóságoknak, ha alapos okkal feltételezik, hogy az uniós és a nemzeti jog értelmében büntetendő cselekmény elkövetésére került sor vagy valószínűsíthető ilyen bűncselekmény elkövetése.
- (41) A gyermekek elleni erőszak bejelentésére szolgáló panasztételi mechanizmusoknak rendelkezésre kell állniuk minden gyermek, a szülői felelősséget gyakorló személyek vagy az érdekeiket képviselő más megfelelő nagykorú személyek és harmadik személyek számára.
- (42) A tagállamoknak átfogó multidiszciplináris áldozatkezelési mechanizmusokat kell kialakítaniuk a gyermekek elleni erőszakkal kapcsolatos panaszok kezelésére, amelyek valamennyi érintett ágazatra kiterjednek, beleértve az egészségügyi (így a mentális egészségügyi), a szociális védelmi, az oktatási és az igazságszolgáltatási és a bűnüldözési ágazatot.
- (43) A késedelmes támogatásnyújtás elkerülése érdekében az integrált gyermekvédelmi rendszeren belül megfelelő forrásokkal kell ellátni és megfelelően össze kell hangolni ezeket a panaszkezelési, bejelentési és áldozatkezelési mechanizmusokat.

Több ágazatra kiterjedő támogatási szolgáltatások folyamatos biztosítása a gyermekek elleni erőszak esetén

- (44) A tagállamoknak biztosítaniuk kell az életkornak megfelelő és holisztikus támogatást, például orvosi ellátást, érzelmi, pszichológiai és oktatási támogatást, valamint a gyermek egyéni körülményei által megkövetelt bármely más megfelelő támogatást tartalmazó integrált esetmenedzsmentet. A tagállamoknak elő kell írniuk, hogy a gyermekkel kapcsolatban álló megfelelő nagykorú személyt jelöljenek ki az illetékes hatóság kapcsolattartó személyével történő kapcsolattartás céljából.
- (45) Ha az illetékes hatóságok észszerűen megalapozottan erőszak jeleit észlelik, a tagállamoknak biztosítaniuk kell a megfelelő koordinációt a szociális szolgálatokkal annak érdekében, hogy azok segítséget és támogatást nyújtsanak a gyermek áldozatoknak, családjuknak és más gondozóknak. Külön támogatási és korai beavatkozási programokat kell létrehozni azon gyermekek számára is, akik egyértelműen családi vagy életkörülményeikkel összefüggő okokból követték el bűncselekményt, vagy akiknek az esetében fennáll az ilyen bűncselekmények elkövetésének kockázata.

Az intézményi kitagolás és a minőségi családalapú és intézményen kívüli gondozásra és szolgáltatásokra való áttérés a gyermek mindenek felett álló érdekének kellő figyelembevételével

- (46) A tagállamoknak intézkedéseket kell hozniuk annak biztosítására, hogy a gyermek mindenek felett álló érdekét elsődleges szempontként figyelembe véve előnyben részesítsék a gyermekek családalapú és intézményen kívüli gondozását, megfelelő figyelmet fordítva minden egyes gyermek szükségleteire és kívánságaira a gyermekek alternatív gondozásba helyezésekor. A szegénység soha nem lehet az egyetlen oka a gyermekek alternatív gondozásba vételének.
- (47) A tagállamoknak be kell ruházniuk a kiváló minőségű, nem bentlakásos családalapú és intézményen kívüli gondozási szolgáltatásokba, beleértve az akadálymentes lakhatást is, hogy a lehető legkorábban támogatást nyújtsanak a fogyatékossgal élő gyermekeknek és családjaiknak annak érdekében, hogy megakadályozzák a fogyatékossgal élő gyermekek intézményekben való elhelyezését, és támogassák teljeskörű közösségi befogadásukat és részvételüket.
- (48) A tagállamoknak elő kell mozdítaniuk azokat a nemzeti stratégiákat és programokat, amelyek felgyorsítják az intézményi kitagolást és a kiváló minőségű családalapú és intézményen kívüli gondozási szolgáltatásokra való áttérést a szülői felügyelet nélkül maradt gyermekek és a fogyatékossgal élő gyermekek esetében, szem előtt tartva a gyermekek mindenek felett álló érdekét. A tagállamoknak el kell fogadniuk és alkalmazniuk kell a fogyatékossgal élő gyermekek intézményi kitagolására vonatkozó bevált gyakorlatokat annak érdekében, hogy megerősítsék az intézményi gondozásról a közösségen belüli támogatást nyújtó szolgáltatásokra való áttérést.

- (49) A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy oldják meg a nevelőszülők hiányának kérdését, hogy a gyermekek mindenképp felett álló érdekét szem előtt tartva kiválthassák az intézményi férőhelyeket, különösen a bizonytalan helyzetben lévő vagy összetett szükségletekkel rendelkező gyermekek esetében, illetve a testvérek együtt tartása céljából. Megfelelő forrásokat kell elkülöníteni különösen az intézményen kívüli vagy családalapú gondozást elősegítő támogatási szolgáltatások biztosítására. Megfelelő ellenőrzést és nyomon követést is biztosítani kell, és minden erőfeszítést meg kell tenni a nem származás szerinti családjukban élő gyermekek többszöri áthelyezésének elkerülése érdekében. Figyelembe kell venni a származás szerinti családba való visszahelyezéssel és visszailleszkedéssel kapcsolatos bevált gyakorlatokat. Kerülni kell a családi gondozást nélkülöző gyermekek nem megfelelő helyeken (például szállodai vagy kórházi szobákban) történő elhelyezését, kivéve a lehető legrövidebb ideig tartó sürgősségi áthelyezés esetén, megfelelő védelmi biztosítékok mellett.
- (50) A tagállamoknak továbbá átfogó támogatási és felkészítési programokat kell nyújtaniuk a gyermekek és a fiatal felnőttek – köztük a fogyatékossgal élő gyermekek és fiatal felnőttek, valamint a kísérő nélküli migráns gyermekek – számára, hogy segítsék őket az alternatív gondozásból vagy a gyermekkel foglalkozó igazságszolgáltatási rendszerből vagy bármely más zárt vagy félig zárt struktúrából az önálló életvitelre és a közösségbe való teljeskörű befogadásra való áttérés folyamatában. A Bizottság annak biztosítására ösztönzi a tagállamokat, hogy a nemzeti gyermekvédelmi rendszerek konkrét terveket dolgozzanak ki az emberkereskedelem megelőzésére, amelyek a bentlakásos vagy zárt típusú intézményekben élő gyermekekre is kiterjednek.

Az egyre inkább gyermekbarát igazságszolgáltatás megteremtése

- (51) A tagállamoknak meg kell tenniük a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy megszüntessék nemzeti igazságszolgáltatási rendszerük kapacitáshiányát a gyermekek igényeinek kielégítése és jogaik hatékony gyakorlásának megkönnyítése terén. A tagállamoknak – a nemzeti és az uniós jog szerint alkalmazandó szabályokra is figyelemmel – különösen arra kell törekedniük, hogy:
- a gyermekeket érintő bírósági eljárásokat hozzáigazítsák a gyermekek életkorához, igényeihez és sérülékenységéhez;
 - a gyermekek egyéni értékelésben és sajátos igényeiknek megfelelő támogatásban részesüljenek a bírósági eljárás előtt, annak során és azt követően, szükség szerint és az ügy egyedi körülményeinek megfelelően, életkoruk, érettségük és véleményük figyelembevételével;
 - a gyermekek különleges védelmi intézkedésekben részesülhessenek a büntetőeljárás során, különös sérülékenységükre és az igényeik felmérésére tekintettel, beleértve a kommunikációs technológiák és más technikai eszközök alkalmazását a vallomástétel vagy a bizonyításfelvétel során;
 - a gyermekek – esetleges sajátos igényeiket figyelembe véve – közérthető és gyermekbarát nyelven kapjanak tájékoztatást az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés eszközeiről, az őket érintő bírósági eljárások lefolytatásának általános szempontjairól és az ezen eljárásokkal kapcsolatos jogaikról;
 - a gyermekeket minden őket érintő ügyben meghallgassák a bírósági eljárás során, valódi és tényleges lehetőséget biztosítva számukra arra, hogy közvetlenül vagy képviselőkön keresztül véleményt nyilvánítsanak; az őket érintő kérdésekben életkoruknak és érettségüknek megfelelően figyelembe vegyék a véleményüket, továbbá elkerüljék a többszörös meghallgatások és vizsgálatok által okozott másodlagos viktimizációt;
 - a gyermekek hozzáférhessenek a költségmentességhez, amely magában foglalja a jogi tanácsadás és jogi képviselő formájában nyújtott ingyenes és hatékony jogi segítségnyújtást a bírósági eljárás valamennyi szakaszában;
 - a gyermekek a bírósági eljárás valamennyi szakaszában igénybe vehessenek ingyenes tolmácsolási és fordítási szolgáltatásokat;
 - a határokon átnyúló ügyekben a gyermekek igénybe vehessenek videokonferenciát vagy más távközlési technológiát az eljárásban való részvétel és a bizonyításfelvétel céljából;
 - a gyermekeket elkísérje a szülői felelősség gyakorlója vagy más megfelelő nagykorú személy a bírósági eljárás folyamán;
 - a bírósági eljárásokban érintett gyermekek magánélete és személyes adatai védelemben részesüljenek;

- k) a gyermekek és különösen a migráns gyermekek szabadságtól való megfosztását minden esetben a gyermek egyéni értékelése alapján, végső eszközként alkalmazzák, a szabadságelvonást a lehető legrövidebb időtartamra korlátozzák, és megfelelő alternatív intézkedések álljanak rendelkezésre;
 - l) megfelelő megelőzési és rehabilitációs programok kidolgozása révén előmozdítják a visszaesés megelőzését azon személyek esetében, akiket gyermekekkel szembeni erőszaknak minősülő bűncselekmény miatt ítélték el;
 - m) rendelkezésre álljanak a bírósági eljárások alternatívái, mint például a helyreállító igazságszolgáltatási szolgáltatások, a közvetítés, a (büntetőeljárástól való) elterelés és az alternatív vitarendezés, amennyiben ezek a gyermek mindenek felett álló érdekét szolgálják, de ezek az alternatívák ne akadályozzák a gyermek igazságszolgáltatáshoz való hozzáférését bírósági eljárás útján.
- (52) A tagállamoknak létre kell hozniuk a gyermekek érdekében tevékenykedő vagy gyermekekkel foglalkozó szakemberek közötti együttműködés és koordináció közös keretét a gyermekek részvételével zajló vagy őket érintő bírósági eljárások vagy jogi fellépések során.
- (53) A tagállamoknak külön pénzeszközöket kell fordítaniuk egy célzott, több szervre kiterjedő együttműködési és koordinációs megközelítés kialakítására az igazságszolgáltatási rendszerrel kapcsolatba kerülő gyermekek, különösen a bűncselekmények áldozatainak támogatása érdekében. Ennek egyik módja lehet a Gyermekház (*Barnahus*) modellnek vagy bármely más egyenértékű, a gyermekek jogait tiszteletben tartó modellnek megfelelő gyermekházak létrehozása. A tagállamoknak a lehető legjobban ki kell használniuk az uniós szinten rendelkezésre álló forrásokat és technikai támogatást.
- (54) A tagállamoknak fokozniuk kell az együttműködést a határokon átnyúló vonatkozású gyermekvédelmi ügyekben, többek között az érintett tagállamok (EU) 2019/1111 tanácsi rendelet⁽⁸⁴⁾ alapján kijelölt központi hatóságainak segítségével. Ez történhet például a megelőzési erőfeszítések fokozásával, a bevált gyakorlatok tagállamok közötti – különösen a polgári és kereskedelmi ügyekben illetékes Európai Igazságügyi Hálózat keretében történő – megosztásával, valamint a gyermekeket támogató szereplők közötti transznacionális együttműködés elősegítése és megerősítése révén.

A migráns gyermekek védelmét szolgáló egyedi intézkedések

- (55) A migrációs és menekültügyi paktum végrehajtása és befogadási rendszereik ehhez kapcsolódó reformjai során a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy központi szerepet kapjon a gyermekvédelem, és folyamatosan szem előtt tartsák a gyermek mindenek felett álló érdekét. Ez magában foglalja a gyermekek mindenek felett álló érdekének egyéni értékelésére irányuló egyértelmű és korai eljárásokat, valamint annak biztosítását, az összes vonatkozó eljárást és a befogadási rendszert kiigazítsák, elsődleges szempontként véve figyelembe a gyermekek életkorát, igényeit és sebezhetőségét, az uniós és a nemzetközi joggal összhangban. Az integrált esetmenedzsment rendszereknek ki kell terjedniük az egyrészről az állami szereplők és intézmények – köztük a nemzeti gyermekvédelmi szolgálatok –, másrészről a civil társadalom és a nemzetközi szervezetek erőfeszítései és információi közötti szükséges szinergiákra és ezek maximális kihasználására, ösztönözve az operatív támogatási és nyomonkövetési folyamatokban való részvételüket, különösen a határokon. Külön erőfeszítéseket kell tenni annak érdekében, hogy a gyermekek a távoli helyeken is hozzáférjenek a tematikus szolgáltatásokhoz és a szakosított szervezetekhez.
- (56) A kísérő nélküli gyermekekre vonatkozó integrált gyermekvédelmi rendszerek egyik alapvető elemeként a tagállamoknak külön erőfeszítéseket kell tenniük a gyermekek gyámsági rendszereinek bővítése és megerősítése érdekében. Ezt többek között úgy érhetik el, hogy biztosítják elegendő törvényes gyám vagy képviselő gyors kijelölését, részt vesznek az Európai Gyámügyi Hálózat tevékenységeiben, azonosítják a bevált gyakorlatokat és a megosztják a szakértelmet. A tagállamoknak gondoskodniuk kell továbbá valamennyi kísérő nélküli gyermek felnőtté válásának hatékony támogatásáról.

⁽⁸⁴⁾ A Tanács (EU) 2019/1111 rendelete (2019. június 25.) a házassági és szülői felelősségi ügyekben a joghatóságról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint a gyermekek jogellenes külföldre viteléről (HL L 178., 2019.7.2.).

- (57) A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy alakítsanak ki olyan integrált nemzeti gyermekvédelmi rendszereket, amelyek felkészültek a migráns gyermekek (kísérő nélküli gyermekek, emberkereskedelem áldozatai, nemzetközi védelmet vagy családjukkal való újraegyesítést igénylő gyermekek, valamint a helyi közösségbe beilleszkedő és az általános szolgáltatásokhoz hozzáférő gyermekek) sokféle eltérő helyzetének kezelésére. A tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a gyermekvédelmi rendszerek elegendő erőforrással és megfelelően képzett személyzettel rendelkezzenek az e gyermekeket érő sajátos kihívások kezeléséhez, valamint, hogy a gyermekekkel közvetlen kapcsolatban álló szervezeteknek legyen belső gyermekvédelmi politikája. A gyermekekkel kapcsolatba kerülő személyek figyelmét külön fel kell hívni az interkulturális kommunikációval és a mentális egészséggel kapcsolatos szempontokra, és ezekre vonatkozó képzésben kell részesíteni őket. A Bizottság ösztönzi a tagállamokat annak biztosítására, hogy minden gyermek gyermekbarát, életkorának és körülményeknek megfelelő tájékoztatást kapjon a jogairól és az eljárásokról.
- (58) A tagállamoknak növelniük kell a migráns gyermekek és a migráns háttérű gyermekek oktatásban, így a kisgyermekkorai nevelésben és gondozásban való részvételét, egyúttal arról is gondoskodniuk kell, hogy az ilyen programok alkalmasak legyenek az eltérő kulturális és nyelvi háttérű gyermekek kiszolgálására. Elő kell mozdítani azokat a kiegészítő intézkedéseket is, amelyek biztosítják, hogy a lakóhelyüket elhagyni kényszerült gyermekek fenntartsák a származási országhoz fűződő kapcsolatot.

A gyermekvédelem mint az Unió egyik globális prioritása

Az integrált gyermekvédelmi megközelítés megerősítése a külső tevékenység során

- (59) A tagállamoknak külső tevékenységük során – ideértve a külföldi diplomáciát, a fejlesztési együttműködést és a humanitárius tevékenységeket – tiszteletben kell tartaniuk a gyermekek nemzetközi emberi jogi és humanitárius jogi eszközökben megállapított jogait, különös tekintettel az erőszakmentes élethez és a védelemhez való jogra.
- (60) A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy külső tevékenységük hozzájáruljon a gyermekek elleni erőszak valamennyi formája, például a kapcsolati erőszak, az emberkereskedelem, a szexuális erőszak, a nemi alapú erőszak – beleértve a női nemi szervek megcsonkítását – és a gyermekházasság, valamint a megfélemlítés és a testi fenyegetés valamennyi formája elleni küzdelemhez. A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy vegyék fontolóra a szociális védelemre is kiterjedő integrált gyermekvédelmi megközelítés alkalmazását a külső támogatási tevékenységek során.
- (61) A tagállamoknak enyhíteniük kell a fegyveres konfliktusok gyermekekre gyakorolt azonnali és hosszú távú hatását, kiemelten kell kezelniük a konfliktusövezetekben élő gyermekek védelmét, meg kell előzniük a gyermekekkel szembeni hat súlyos jogsértést és fel kell lépniük azokkal szemben, elő kell mozdítaniuk a nemzetközi emberi jogok és a humanitárius jog konfliktusban részt vevő valamennyi fél általi tiszteletben tartását, segíteniük kell a korábban fegyveres erőkhöz és csoportokhoz tartozó gyermekek rehabilitációját és visszailleszkedését, valamint meg kell könnyíteniük visszatérésüket és hazaszállításukat ⁽⁸⁵⁾.
- (62) A tagállamoknak meg kell erősíteniük a fegyveres konfliktusokban érintett gyermekek sajátos igényeire és sebezhetőségére adott válaszaikat, és támogatniuk kell a konfliktus sújtotta országokban az életkor és nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő integrált szociális védelmi rendszereket a gyermekjogok megsértésének megelőzése, a jogsértések enyhítése, a jóvátétel és a jogsértésekre való reagálás érdekében.
- (63) A tagállamoknak támogatniuk kell az elszámoltathatóságot biztosító hatékony intézkedéseket a fegyveres konfliktusok során gyermekekkel szemben elkövetett súlyos jogsértések esetén.

A gyermekmunka felszámolása

- (64) A tagállamoknak fokozniuk kell a gyermekmunka teljes felszámolására irányuló erőfeszítéseiket, elsősorban úgy, hogy megakadályozzák a gyermekmunka alkalmazását az Unióban és annak határain túl működő vállalatok ellátási láncjaiban. A Bizottság továbbá felkéri a tagállamokat a gyermekmunka megelőzésére és a kiváltó okok kezelésére, többek között azáltal, hogy a gyermekek és családok szociális védelmére irányuló integrált megközelítést érvényesítenek a külső támogatási tevékenységek keretében.

⁽⁸⁵⁾ Figyelembe véve a gyermekekről és a fegyveres konfliktusokról szóló EU-irányelvet.

- (65) A szociális védelemhez való egyetemes hozzáférés megvalósítása, az alapvető munkahelyi jogok támogatása és a szociális párbeszéd előmozdítása érdekében a tagállamoknak elő kell segíteniük a nemzetközi együttműködési erőfeszítéseket, egyrészt a gyermekmunkával szembeni zéró tolerancia politikájának elfogadásával, másrészt pedig elérve, hogy a tisztességes munka valósággá váljon a foglalkoztatás alsó korhatárát betöltött felnőttek és fiatalok számára.

A gyermekek védelme az éghajlatváltozás és környezeti veszélyek jogaira gyakorolt hatásaitól

- (66) A Bizottság felkéri a tagállamokat arra, hogy vonják be a gyermekeket az éghajlatváltozással kapcsolatos döntéshozatalba, és erősítsék meg a civil társadalom, többek között a gyermekjogi szervezetek abban játszott szerepét. Felkérjük a tagállamokat annak biztosítására, hogy a gyermekek szabadon véleményt nyilváníthassanak, és hogy véleményüket figyelembe vegyék a kapcsolódó intézkedések kialakítása és végrehajtása során, különösen az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással összefüggő folyamatok tekintetében.
- (67) Ajánlott, hogy a tagállamok tegyenek lépéseket a környezeti veszélyek és károk gyermekek jogaira gyakorolt hatásainak megelőzésére és orvoslására, és alkalmazzanak a gyermekek védelmét és szempontját figyelembe vevő megközelítést az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra és az éghajlatváltozás mérséklésére irányuló terveikben. A gyermekeknek szóló konkrét megoldásokat kell beépíteni ezekbe a tervekbe az éghajlatváltozás gyermekek jogaira gyakorolt rövid és hosszú távú hatásainak csökkentése érdekében, többek között az éghajlatváltozás okozta migráció és lakóhelyelhagyás gyermekjogokon alapuló megközelítésének elfogadása révén.

A meglévő uniós támogatási intézkedések által kínált lehetőségek kiaknázása

- (68) A tagállamoknak ösztönözniük kell a gyermekvédelmi rendszerekben részt vevő érdekelt feleket és szakembereket, hogy azok éljenek az uniós szinten rendelkezésükre álló eszközök széles skálájával, például a jogalkotási, szakpolitikai, kommunikációs, képzési és tájékoztató tevékenységekkel, a bevált gyakorlatok cseréjével, a feltérképezéssel és az eredményjelentéssel, valamint a pénzügyi és technikai támogatással. A tagállamoknak fel kell használniuk az említett érdekelt feleket és szakembereket gyermekvédelmi rendszereik továbbfejlesztésére és megerősítésére, hogy azok integrált módon, a gyermek mindenek felett álló érdekét szem előtt tartva működjenek.
- (69) A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy biztosítsanak összehangolt megközelítést nemzeti, makroregionális, regionális és helyi szinten az uniós források programozása és végrehajtása során, vonják be a helyi és regionális önkormányzatokat, a civil társadalmi szervezeteket, köztük a gyermekek érdekében tevékenykedő és gyermekekkel foglalkozó szervezeteket, valamint a szociális és gazdasági partnereket az uniós forrásokból finanszírozandó programok előkészítésébe, felülvizsgálatába, végrehajtásába és nyomon követésébe.
- (70) A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy használják ki és mozdítsák elő az uniós gyermekrésztvételi platformot, amelynek célja kifejezetten a gyermekek üzeneteinek a legmagasabb szintig való eljuttatása és a meglévő gyermekrésztvételi mechanizmusok uniós szintű összekapcsolása.
- (71) A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy aktívan osszák meg egymással a gyermekvédelmi szolgáltatások integrációjának modelljeivel kapcsolatos bevált gyakorlatokat és bizonyítékokat, és járuljanak hozzá az Uniós Gyermekjogi Hálózat munkájához. Ennek a hozzájárulásnak elő kell segítenie a tagállamok közötti párbeszédet és egymástól való tanulást.
- (72) A tagállamoknak támogatniuk kell az olyan eszközök – például önellenőrzési eszközök – használatát, amelyek célja gyermekvédelem nyomon követésére és értékelésére szolgáló keretük és meglévő adatrendszereik minőségének értékelése, és szükség esetén támogatniuk kell a gyermekvédelemmel kapcsolatos adataik rendelkezésre állásának, minőségének és összehasonlíthatóságának javítását célzó cselekvési tervek kidolgozását és végrehajtását.
- (73) A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy a lehető legjobban használják ki az érintett érdekelt felek, így a nemzetközi partnerek, például az Európa Tanács, a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet és az ENSZ, valamint a civil társadalom között uniós, nemzeti, regionális és helyi szinten már meglévő együttműködést és koordinációt.

- (74) Felkérjük a tagállamokat, hogy a lehető legjobban használják ki az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége által nyújtott támogatást ezen ajánlás végrehajtása során, valamint az uniós gyermekjogi stratégia egyéb releváns területein, különösen a technikai segítségnyújtás és a módszertani támogatás tekintetében, például az adatgyűjtési tevékenységek megtervezéséhez és végrehajtásához.

Kelt Strasbourgban, 2024. április 23-án.

a Bizottság részéről
Dubravka ŠUICA
alelnök
